

Київський національний торговельно-економічний університет

Кафедра обліку та оподаткування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОБЛІК ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ»

Студентки 2 курсу, 2мз групи,
спеціальності
071 "Облік і оподаткування"
спеціалізації
"Облік і податковий
консалтинг"

Малиш Наталії
Олегівни

Науковий керівник
доктор економічних наук,
професор

Фоміна Олена
Володимирівна

Гарант освітньої програми
кандидат економічних наук,
доцент

Августова Олена
Олександрівна

Київ 2021

Київський національний торговельно-економічний університет
Факультет фінансів та обліку
Кафедра обліку та оподаткування
Ступінь вищої освіти «магістр»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Спеціалізація «Облік і податковий консалтинг»

Затверджую

Зав. Кафедри _____ О.В. Фоміна

«___» _____ 20__ р.

**Завдання
на випускню кваліфікаційну роботу студентіві**

Малиш Наталії Олегівні

(Прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи: «Облік дебіторської заборгованості»

Затверджена наказом ректора від «28» грудня 2020 р. №3916.

2. Строк здачі студентом закінченого роботи «16» листопада 2021 р.

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Мета роботи (проекту)

Узагальнення і аналіз теоретичних, організаційних, методичних та практичних засад обліку і внутрішнього контролю дебіторської заборгованості та надання рекомендацій по їх удосконаленню на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ».

Об'єкт дослідження господарські операції, пов'язані з дебіторською заборгованістю ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ».

Предмет дослідження теоретико-організаційні основи, методика та практика обліку дебіторської заборгованості ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ».

4. Консультанти по роботі (проекту) із зазначенням розділів, за якими здійснюється консультування:

Розділ	Консультант (прізвище, ініціали)	Підпис, дата	
		Завдання видано	Завдання виконано

5. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (проекту) (перелік питань за кожним розділом)

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI

1.1 Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості

1.2 Концептуальні передумови обліку дебіторської заборгованості на підприємстві

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організація обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

2.2. Фінансовий облік дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

2.3 Узагальнення інформації про дебіторську заборгованість у звітності підприємства

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTI НА ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

3.1. Напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємства

3.2. Удосконалення обліку дебіторської заборгованості в управлінні ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

ДОДАТКИ

6. Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1.	Узгодження плану та оформлення завдання	31.12.2020	31.12.2020
2.	Подання статті на кафедру	02.06.2021	02.06.2021
3.	Вступ. Розділ 1	23.04.2021	23.04.2021
4.	Розділ 2	25.06.2021	25.06.2021
5.	Розділ 3. Висновки	08.10.2021	08.10.2021
6.	Подання роботи (всі розділи, додатки) на кафедру	25.10.2021	25.10.2021
7.	Попередній захист робіт	11.11.2021	11.11.2021
8.	Подання завершеної (переплетеної) роботи та електронної версії в ПДФ форматі	29.11.2021	29.11.2021

7. Дата видачі завдання «31» грудня 2020 р.

8. Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи О.В. Фоміна

9. Гарант освітньої програми О.О. Августова

10. Завдання прийняв до виконання студент Малиш Н.О.

11. Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

(Підпис, дата)

Відмітка про попередній захист _____

(ПІБ, підпис, дата)

12. Висновок про випускну кваліфікаційну роботу

Випускна кваліфікаційна робота студента Малиш Н.О.
може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми Августова О.О.

Завідувач кафедри Фоміна О.В.

«_____» _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ	7
1.1 Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості.....	7
1.2 Концептуальні передумови обліку дебіторської заборгованості на підприємстві	14
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	22
2.1 Організація обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»	22
2.2 Фінансовий облік дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»	27
2.3 Узагальнення інформації про дебіторську заборгованість у звітності підприємства.....	31
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ».....	35
3.1 Напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємства	35
3.2 Удосконалення обліку дебіторської заборгованості в управлінні ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»	39
ВИСНОВКИ.....	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТКИ.....	55

ВСТУП

Актуальність теми. Актуальність теми випускної кваліфікаційної роботи зумовлена зростаючою в ринкових умовах необхідністю у підприємств вирішення проблем правильної організації бухгалтерського обліку, аналізу з метою зниження дебіторської заборгованості, проведення розрахунків зі своїми контрагентами, податковими органами, бюджетом. Для будь-якого підприємства дуже важливо забезпечити надійність, стабільність своєї діяльності, результативність використання власного капіталу. Основою міцного положення компанії є її фінансова стійкість, на яку впливають зовнішні і внутрішні фактори, в тому числі ефективність господарських і фінансових операцій, наявність неплатоспроможних або недобросовісних дебіторів і ін.

Найбільший вплив на діяльність підприємства надають внутрішні чинники. Серед них особливе місце займає наявність дебіторської заборгованості, оскільки підприємства в сучасних умовах досить часто стикаються з проблемою виникнення і стягнення дебіторської заборгованості. Реалізація товарів і послуг без попередньої оплати стала в даний час звичайним явищем. Товарний кредит - один з основних методів нецінової конкуренції в ринковій економіці, природним наслідком якого є виникнення дебіторської заборгованості. Це означає, що підприємства в процесі здійснення господарської діяльності, стикаються з невчасно оплаченими рахунками і невиконаними зобов'язаннями.

Дані Державної служби статистики України дозволяють стверджувати, що в останні роки частка дебіторської заборгованості в оборотних активах підприємств сягає 58-68% [31]. Більш детальний огляд статистичних даних останніх п'яти років наведено у додатку А. Тобто велика частина виставлених рахунків не оплачується в термін, а частина може не оплачуватися зовсім, що призводить до великих витрат як на фінансування дебіторської заборгованості, так і до прямих втрат підприємства. А в деяких випадках затримка платежу може призвести до банкрутства підприємства, згортання інвестиційних програм, необхідності брати в борг і інших негативних наслідків.

Контрагенти підприємства, які не розраховуються в установлені терміни, фактично отримують від неї безвідсотковий кредит, тим самим, ставлячи підприємство на грань її фінансової стійкості. Переважання в балансі підприємства дебіторської заборгованості і, як наслідок, - нестача обігових коштів - може привести підприємство до банкрутства, як уже було відзначено вище.

Таким чином, дебіторська заборгованість є високоліквідним активом організації, який володіє підвищеним ризиком. Незважаючи на те, що дебіторська заборгованість - явище небажане, ефективно і успішно вести бізнес і не надавати відстрочку платежу практично неможливо, тому вкрай необхідно правильно організувати роботу в цьому напрямку, вибудувати систему взаємодії з контрагентами, покупцями, замовниками, яка забезпечувала б платоспроможність підприємства, доступність позикових коштів. Саме тому сьогодні велике значення і особливу актуальність набувають питання розробки шляхів ефективного обліку та управління дебіторською заборгованістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розробку теоретичних питань, удосконалення методології, організації обліку та аналізу дебіторської заборгованості на підприємствах зробили вітчизняні науковці: І.О. Бланк, М.І. Бондар, І.А. Герасимович, Л.В. Чижевська, С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, Г.Г. Кірейцев, В.П. Завгородній, А.В. Озеран, М.М. Шигун та ін. Проте на сьогоднішній день існує вагомий перелік як нерозв'язаних, так і дискусійних та недостатньо розроблених питань стосовно теорії, методики, організації обліку та аналізу дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах, що свідчить про актуальність обраної теми дослідження.

Науковою гіпотезою дослідження є припущення, що зростання дебіторської заборгованості на підприємстві потребує проведення фінансового аналізу, пошуку нових методів мінімізації заборгованості, удосконалення облікової політики та інших заходів.

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є узагальнення і аналіз теоретичних, організаційних, методичних та практичних засад обліку і внутрішнього контролю дебіторської заборгованості та надання рекомендацій по

їх удосконаленню на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ».

У відповідності з поставленою метою необхідно вирішити наступні завдання:

- дослідити економічну сутність і класифікацію дебіторської заборгованості;
- розкрити концептуальні передумови обліку дебіторської заборгованості на підприємстві;
- проаналізувати організацію обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»;
- розглянути фінансовий облік дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»;
- охарактеризувати узагальнення інформації про дебіторську заборгованість у звітності підприємства;
- запропонувати напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємства;
- проаналізувати удосконалення обліку дебіторської заборгованості в управлінні ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ».

Об'єктом дослідження є господарські операції, пов'язані з дебіторською заборгованістю ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ».

Предметом дослідження є теоретико-організаційні основи, методика та практика обліку дебіторської заборгованості ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ».

Методи дослідження. В роботі використані наступні методи: монографічний, розрахунково-конструктивний, аналітичний, абстрактно-логічний, порівняння.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів. Дипломна робота має прикладний характер. Розроблені заходи аналізу дебіторської заборгованості та вдосконалення системи її обліку в

організації можуть бути використані в практичній діяльності досліджуваного підприємства.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною основою роботи послужили нормативні та законодавчі акти, наукова і навчальна література, періодичні видання в області бухгалтерського обліку.

Апробація результатів дослідження. Окремі результати дослідження були опубліковані в збірнику наукових праць студентів КНТЕУ 2021 року.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ

1.1 Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості

Дебіторська заборгованість є наслідком нормальних ринкових відносин і невід'ємною частиною економічної діяльності кожного підприємства. Дебіторська заборгованість - неминучий результат діючої системи грошових розрахунків між організаціями, в умовах якої є розрив часу оплати між наданням документів на оплату і часом фактичної оплати. Відвантажуючи продукцію, підприємство, як правило, не отримує гроші в оплату відразу ж, таким чином воно кредитує покупців. Тому кошти підприємства виявляються «заморожені» у вигляді дебіторської заборгованості від моменту відвантаження продукції до моменту надходження платежу.

Якщо підприємству вдається регулювати дебіторську заборгованість, вона не призводить до зниження економічної стійкості. При високому рівні дебіторської заборгованості в загальній структурі активів підприємства підвищується ризик фінансових втрат, а також знижується фінансова стійкість компанії. Непогашена в строк дебіторська заборгованість призводить до відволікання грошових коштів з обороту компанії, і, як наслідок, до появи таких проблем, як дефіцит грошових коштів, зростання ризику неплатежі за зобов'язаннями [1]. Тому найважливішим завданням кожного підприємства є підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю. Така необхідність в першу чергу пов'язана з тим, що дебіторська заборгованість впливає не тільки на розмір оборотних активів компанії, але і на її економічний стан в цілому.

У навчально-методичній і науковій літературі зустрічається безліч різних класифікацій і визначень поняття «дебіторська заборгованість». Аналіз існуючих підходів у визначенні дефініції «дебіторська заборгованість» представлено в

Додатку Б. У більшості випадків її визначають як одну з основних складових оборотного капіталу, яка представляє собою вимоги, як до юридичних, так і фізичних осіб щодо оплати продукції та послуг.

У складі оборотного капіталу, що формує певну частину всього майна господарюючого суб'єкта, виділяють:

- грошові кошти;
- дебіторську заборгованість;
- матеріально-виробничі запаси;
- незавершене виробництво;
- витрати майбутніх періодів [11].

Дебіторську заборгованість також порівнюють з комерційним кредитом, який надається покупцеві з урахуванням вартості і термінів товарів, що поставляються [18]. У стандартах бухгалтерського обліку, дебіторською заборгованістю називається сума заборгованостей дебіторів підприємству на певний момент часу [26, с. 20]. Найчастіше ця сума заборгованостей визначається на дату балансу за даними бухгалтерського обліку.

Стан дебіторської заборгованості, темпи її зростання чинять великий вплив на оборотність капіталу підприємства, а, отже, і на фінансовий стан в цілому. Крім показників бухгалтерського балансу, при аналізі використовуються також дані аналітичного обліку та проведених розрахунків. Для найбільш глибокого вивчення складу і строків заборгованості усі ці показники можуть бути систематизовані [27, с. 223].

Будь-яка організація націлена отримати грошові кошти або інші активи у результаті погашення дебіторської заборгованості. Саме так, насамперед, виражається економічна вигода від дебіторської заборгованості. Отже, якщо є ймовірність погашення боржником дебіторської заборгованості, в цьому випадку її можна визнати активом. У разі якщо не виходить дати правильну оцінку, тобто визначити її суму, вона вже не може бути прийнята в якості активу, а значить її не слід відображати в балансі.

Момент виникнення дебіторської заборгованості визначається умовами укладених договорів. Після того, як підприємство передає право власності на товари, роботи, послуги контрагентові, у клієнтів настає зобов'язання оплати, внаслідок чого і виникає дебіторська заборгованість. Звідси випливає, що дебіторська заборгованість найчастіше відображається:

- після оформлення документів на відвантаження товарів;
- після підписання акту виконання робіт (послуг) [31, с. 311].

Керуючись різними підходами до визначення поняття дебіторської заборгованості, виділяють її різні класифікації (рис.1.1.).

Рис. 1.1 Класифікація дебіторської заборгованості

Джерело: складено автором за [16]

За своєчасністю оплати дебіторську заборгованість можна підрозділити на нормальну і прострочену. Нормальною дебіторською заборгованістю вважається заборгованість за товари або послуги, строк оплати яких ще не настав, але до покупця вже перейшло право власності. А прострочена заборгованість - це грошові зобов'язання за продукцію, не оплачену в термін, встановлений договором.

Прострочена дебіторська заборгованість, у свою чергу, підрозділяється на сумнівну і безнадійну [6]. Податковий кодекс визначає сумнівну заборгованість наступним чином: «Сумнівним боргом визнається будь-яка заборгованість перед платником податків, що виникла у зв'язку з реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, у разі, якщо ця заборгованість не погашена в терміни, встановлені договором, і не забезпечена заставою, поручительством, банківською гарантією» [26, с. 192].

По ряду причин, як залежних, так і незалежних від замовника, ризик прострочення платежу завжди є. У цьому випадку дебіторська заборгованість переходить зі статусу нормальної до статусу сумнівної, що погіршує фінансові показники підприємства. Зі збільшенням терміну такого простроченого платежу, у компанії-продавця знижується ймовірність повернення цих грошових коштів.

У випадку, коли організація, в силу певних причин, не може стягнути борг зі своїх дебіторів, ця сума називається безнадійною дебіторською заборгованістю [12]. Наприклад, якщо строк позовної давності (3 роки) закінчився, або боржник ліквідований, то заборгованість визнається безнадійною. Якщо борг все-таки було погашено дебітором, він враховується в складі позареалізаційних доходів, організацією-кредитором [4].

По тривалості дебіторську заборгованість поділяють на короткострокову і довгострокову [5]. Короткостроковою заборгованістю називають борг покупця перед організацією, оплата якої очікується протягом 12 місяців з моменту укладення договору. Заборгованість, оплата якої очікується в період більше року, називається довгостроковою [7]. Розглянемо докладніше останній вид

дебіторської заборгованості, оскільки цей різновид відстрочки потребує більш глибокого аналізу фінансового стану контрагента.

Часто підприємства використовують як короткострокову, так і довгострокову дебіторську заборгованість в якості фінансових інструментів з метою збільшення оборотного капіталу організації, а також для підвищення ліквідності компанії. Але в цьому випадку, присутні певні ризики, які потрібно враховувати. Наприклад, основною загрозою є банкрутство контрагента. У цьому випадку підприємство-кредитор не отримає фінансової вигоди від угоди і позбудеться своїх вкладень. Такий результат подій малоймовірний, коли застосовується короткострокова дебіторська заборгованість.

Довгострокова форма відстрочення посилює ризики знецінення активу, внаслідок чого компанія може понести незаплановані збитки і не отримати планований прибуток. Тому, якщо не продумати заздалегідь вилучення коштів з обороту компанії, є ймовірність втрати даних активів.

Необхідно відзначити, що при виборі довгострокового виду кредитування, організації слід укласти договір з контрагентом, в якому будуть вказані терміни оплати та санкції за можливі прострочення. Разом з тим, при наданні такої позики не буде зайвим залучити третю сторону, яка поручиться за позичальника.

Збільшення частки довгострокової дебіторської заборгованості значно впливає на зниження ліквідності активів підприємства. При перевищенні темпів зростання дебіторської заборгованості над темпами збільшення виручки відбувається «заморожування» виручки, спрямованої на фінансування поточної діяльності організації. Потім слід встановити оптимальне співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованостей [2]. Зазначимо, що переважання дебіторської заборгованості, порівняно з кредиторською, в структурі балансу може привести до збільшення потреби в оборотних коштах в цілях забезпечення поточної діяльності підприємства, що, в свою чергу, призведе до залучення кредитів і, як наслідок, може сформувати загрозу фінансовому стану організації.

Виділяють ще одну класифікацію дебіторської заборгованості: за змістом зобов'язань відстрочка може бути пов'язана з реалізацією продукції, товарів,

робіт, послуг та не пов'язана з нею [5]. Слід зазначити, що дебіторська заборгованість не є товаром. Її вартість формується на підставі документів, що описують основні властивості і суми дебіторської заборгованості, права, вимоги і зобов'язання.

В сучасних економічних умовах при аналізі фінансового стану організації виникає необхідність в оцінці дебіторської заборгованості. А також це потрібно при судовому врегулюванні конфліктів. В такому випадку проводиться аналіз фінансового стану дебітора, вивчаються терміни погашення боргу і наявність забезпечення виконання грошових зобов'язань. Вважається, що коли розмір дебіторської заборгованості досягає 30% від реальних активів, вона починає робити істотний вплив на подальший економічний стан компанії [8].

Таким чином, оцінка дебіторської заборгованості підприємства здійснюється з метою визначення реальної вартості боргових активів компанії. При проведенні оцінки слід приймати до уваги терміни її появи та погашення і враховувати юридичні підстави, внаслідок яких ця заборгованість утворилася.

Для будь-якого підприємства велике значення має не тільки величина, але і якість дебіторської заборгованості. Його характеризують такі показники, як:

- частка боргових зобов'язань;
- частка резервів по сумнівних боргах;
- питома вага вексельної форми розрахунків;
- питома вага прострочених боргів [1].

Компанія не матиме збитків від простроченої або неоплаченої заборгованості, якщо продавати товар у борг лише найбільш платоспроможним покупцям. Але в цьому випадку, обсяг продажів буде набагато нижче, так як кількість надійних платників завжди обмежено. Не тільки обсяг, але і прибутки від таких продажів буде невисоким через те, що їх собівартість буде значно більшою [9]. У свою чергу, продаж товару менш надійним покупцям без попередньої оплати значно збільшує обсяг продажів і суму прибутку. Але, з іншого боку, вона підвищує ризик невчасної оплати рахунків.

У процесі управління дебіторською заборгованістю велике значення має її групування за різними ознаками. При цьому інформація про стан заборгованості повинна бути оперативною; частота її надання визначається індивідуальними потребами кожного окремого економічного суб'єкта. Саме використання різних угруповань дебіторської заборгованості дає можливість зробити інформацію більш оперативною.

Приступати до аналізу дебіторської заборгованості слід з періоду, що передує звітному. Для початку необхідно провести аналіз розміру та складу дебіторської заборгованості, а потім оцінити ефективність фінансових коштів, інвестованих в неї. Основним джерелом такої інформації є дані про заборгованість клієнтів, у яких містяться дані про суму боргу та його терміни. Для отримання інформації про терміни погашення заборгованості проводиться аналіз договорів з контрагентами. Після чого формується список рахунків дебіторів з метою виявлення простроченої, сумнівної та безнадійної заборгованостей.

Система контролю дебіторської заборгованості розглядається як окрема складова загальної системи фінансового контролю в організації. Насамперед, забезпечується контроль більш великих видів заборгованості, після чого вже контролюються середні та дрібні види, які не чинять значного впливу на результати діяльності компанії [2].

Очевидно, що в будь-якій організації має пропонуватися комплекс рішень для ефективного функціонування системи управління дебіторською заборгованістю. Результатом таких дій служить підвищення платоспроможності компанії, збільшення прибутку організації, а також залучення нових клієнтів.

Важливо відзначити, що способи контролю і управління дебіторською заборгованістю безпосередньо пов'язані з безпекою організації. Так, наприклад, підприємство може втратити конкурентні переваги на ринку. При детальному вивченні цього питання, найчастіше, виявляється чимала кількість і інших проблем, але у кожної конкретної фірми ці проблеми будуть індивідуальні, пов'язані зі сферою діяльності та іншими особливостями.

Теоретичне дослідження, проведене в рамках написання даного параграфа, дозволяє зробити наступні висновки. По-перше, дебіторська заборгованість є наслідком нормальних ринкових відносин і невід'ємною частиною економічної діяльності кожного підприємства. Актуальність аналізу стану дебіторської заборгованості обумовлена тим, що при високому її рівні підвищується ризик фінансових втрат, знижується економічна стійкість організації. По-друге, в економічній літературі виділяється кілька видів дебіторської заборгованості, які впливають не тільки на поточну роботу компанії, але і на її подальшу фінансово-економічну діяльність. По-третє, актуальним питанням для організації є вибір способу оцінки зобов'язань, що, в свою чергу, визначає оцінку результатів діяльності компанії. Для достовірного аналізу стану заборгованості і ефективного використання результатів такого аналізу, важливо володіти всією необхідною інформацією та вести її облік, так як способи контролю і управління дебіторською заборгованістю безпосередньо пов'язані з безпекою організації.

1.2 Концептуальні передумови обліку дебіторської заборгованості на підприємстві

Основними нормативно-правовими документами, які регламентують відображення дебіторської заборгованості в бухгалтерському обліку є Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 "Дебіторська заборгованість" та № 13 "Фінансові інструменти". Однак, сутність дебіторської заборгованості тлумачиться у цих стандартах неоднозначно. Так у НП(С)БО №10 "Дебіторська заборгованість" дебіторська заборгованість визначається як сума заборгованостей дебіторів підприємству на певну дату [32].

Крім НП(С)БО 10, порядок оцінки певних видів дебіторської заборгованості та розкриття інформації про неї у фінансовій звітності регламентовано і іншими НП(С)БО, такими як: НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти», НП(С)БО 14 «Оренда», НП(С)БО 17 «Податок на прибуток», НП(С)БО 18 «Будівельні

контракти» та НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів». Організація обліку розрахунків з постачальниками та покупцями в Україні здійснюється згідно з чинними законодавчо-нормативними документами; нормативно-правовими актами; іншими внутрішніми нормативними документами підприємств. Облік розрахунків з постачальниками та покупцями регулюються рядом нормативно-правових актів, наведених у Додатку В.

Величина і якісний склад дебіторської заборгованості формується під впливом ряду факторів: зовнішніх, внутрішніх і факторів ризику. Систематизація факторів, що впливають на величину дебіторської заборгованості, представлена на рисунку 1.2.

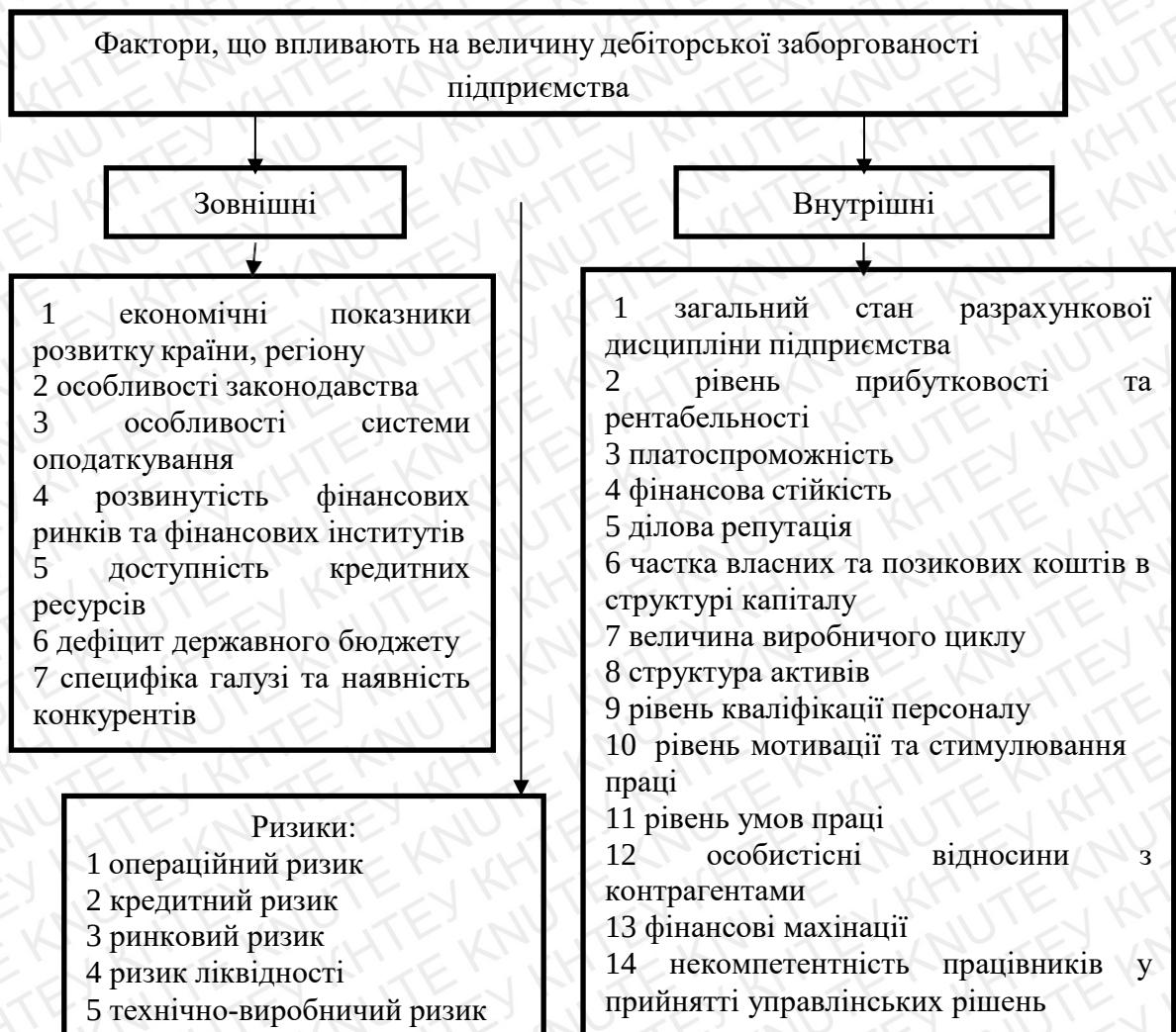

Рис.1.2 Фактори, що впливають на величину дебіторської заборгованості

Джерело: складено автором за [12]

Організація не може змінити або обмежити вплив зовнішніх факторів. Що стосується внутрішніх факторів можна відзначити, що їх прояв залежить від компетентності керівництва організації. Рациональна організація бізнес-процесів і автоматизація бухгалтерського обліку допомагають здійснювати моніторинг виникаючих фінансових зобов'язань.

Здатність такого активу, як дебіторська заборгованість, бути конвертованим в грошові кошти – стає ключовим завданням будь-якого збутового підрозділу кожної компанії. Основні завдання управління дебіторською заборгованістю представлені на рис. 1.3.

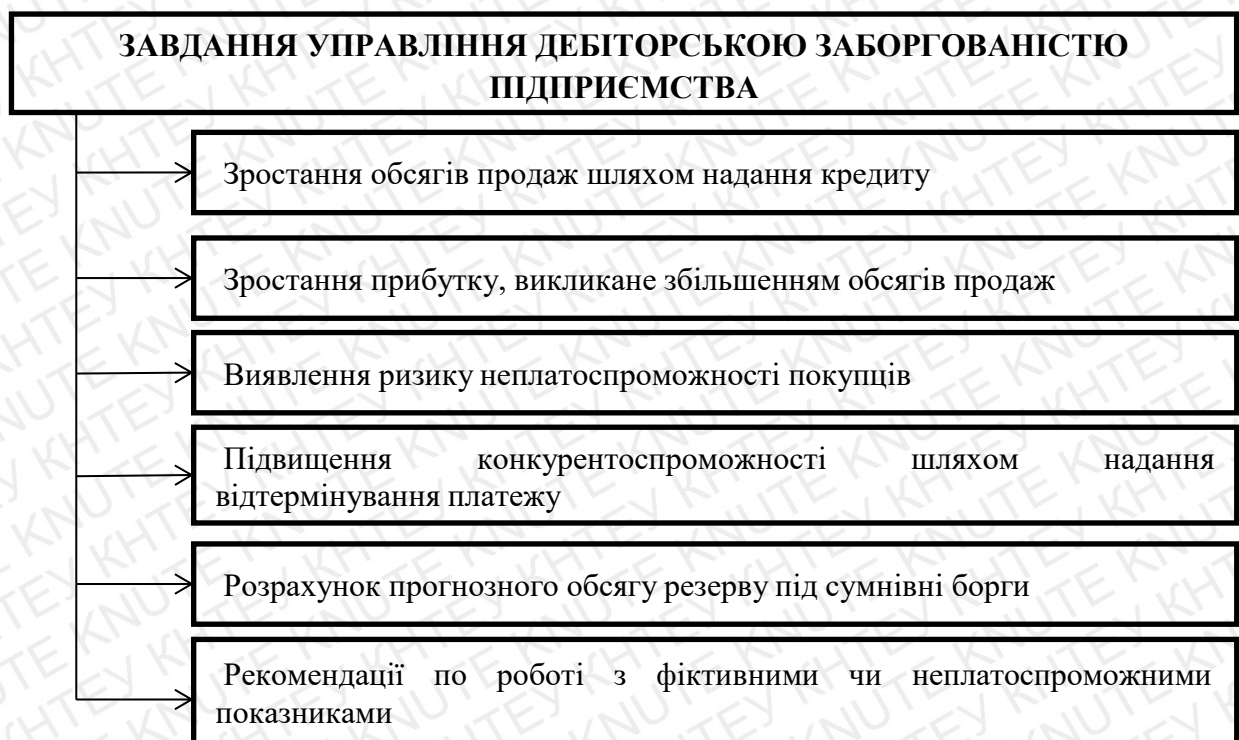

Рис. 1.3 Основні завдання управління дебіторською заборгованістю

Джерело: складено автором за [11]

Ефективне управління дебіторською заборгованістю неможливо без застосування різних методів. Багато авторів, оцінюючи ефективність методів управління дебіторською заборгованістю, обмежуються розглядом формування кредитної політики та рефінансування заборгованості за допомогою векселів. Однак на поточному етапі розвитку ринкових відносин існує потреба застосування інших, більш ефективних методів управління дебіторською

заборгованістю.

Сучасні методи управління дебіторською заборгованістю систематизовані за двома категоріями: основні (класичні) і прогресивні (рис. 1.4).

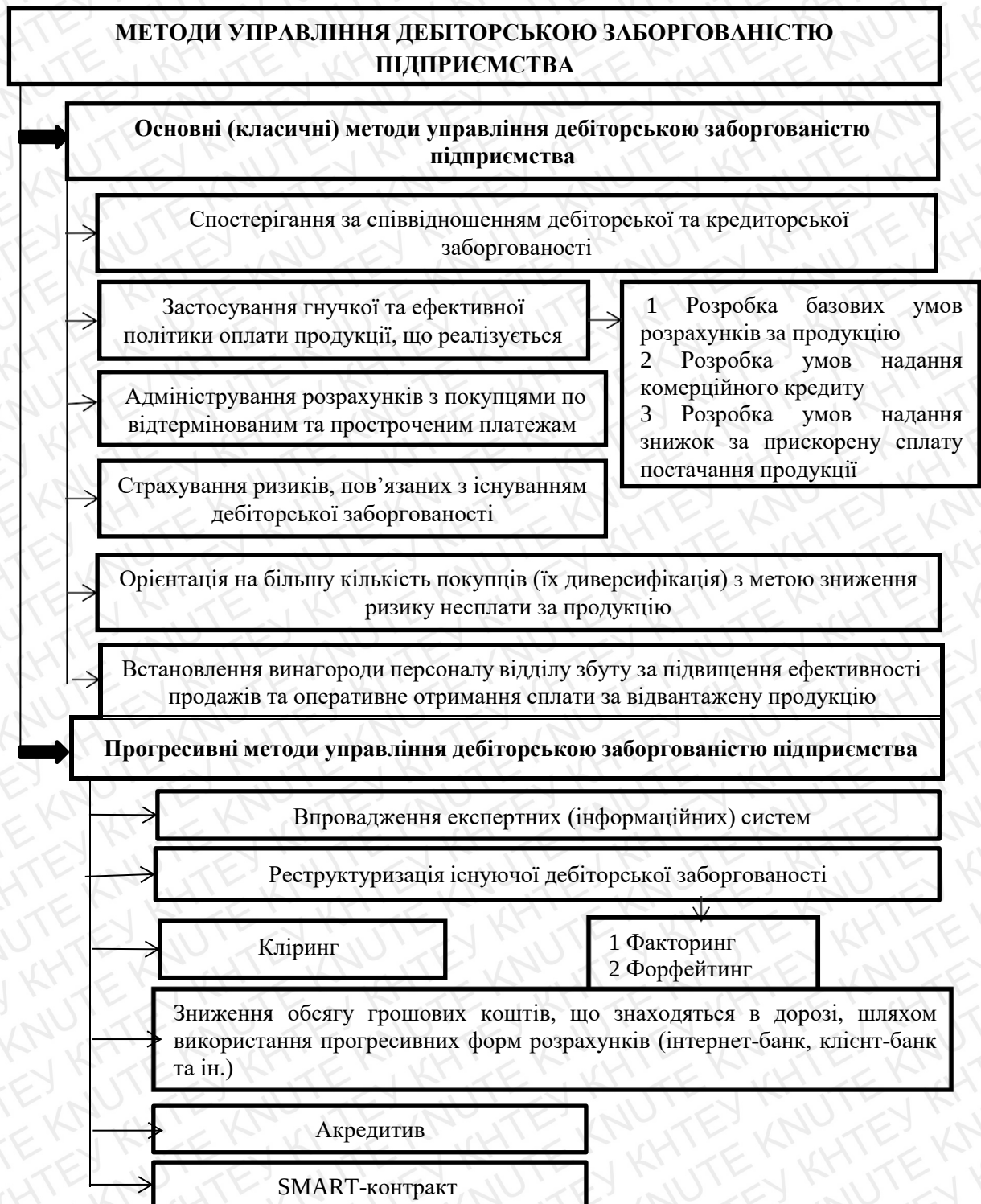

Рис.5 1.4 Методи управління дебіторською заборгованістю підприємства

Джерело: складено автором за [31]

Надалі розглянемо методи аналізу дебіторської заборгованості. Методи аналізу дебіторської заборгованості – це вивчення дебіторської заборгованості організації, яке ґрунтується на діалектичному підході до дослідження фінансових процесів підприємства, починаючи з моменту становлення.

Для отримання кількісної оцінки деяких аспектів діяльності підприємства, використовується цілий ряд окремих методів, що в першу чергу потрібно в рішенні задач аналізу дебіторської заборгованості, до безпосередніх завдань якого можна віднести наступні:

- облік руху грошових засобів і операцій, з ними пов'язаних, повинен бути повним, точним і своєчасним;
- контроль над належним виконанням касової і платіжно-розрахункової дисципліни;
- вивчення змісту дебіторської заборгованості за періодами погашення, за типами заборгованості, за рівнем виправданості заборгованості;
- визначення складу і структури простроченої дебіторської заборгованості, її частки в загальному обсязі дебіторської заборгованості;
- визначення даних про постачальників за непогашеними розрахунковими документами, постачальникам за простроченими векселями, постачальникам за отриманим комерційному кредиту, встановлення доцільності та законності даних зобов'язань;
- виявлення обсягів і структури заборгованості за векселями, за претензіями, за виданими авансами, заборгованість, яка виникає внаслідок розрахунків з іншими дебіторами і ін .;
- визначення причин їх виникнення та можливих шляхів усунення;
- визначення вірності розрахунків з постачальниками та підрядниками, з іншими дебіторами, а також можливостей вилучення боргів (шляхом грошових або негрошових розрахунків або звернення до вищих інстанцій) з дебіторів. [22, с.45]

Аналіз дебіторської заборгованостей дуже важливий, оскільки зміна її

обсягу, складу і структури має досить істотний вплив на фінансове становище підприємства, і заснований в значній мірі на даних форм № 1 «Бухгалтерський баланс» і № 2 «Звіт про фінансові результати». На даний момент, багатьма авторами, зокрема Шереметом А.Д., Безверхим К.В., Белозерцевим В.С., Акімовою Н.С., Яременко Л.М. та іншими, представляється багато різних підходів до вивчення дебіторської заборгованості, і, ознайомившись з ними, були виявлені деякі моменти:

- аналіз в більшості випадків орієнтований на вивчення ситуацій минулих періодів (ретроспективний аналіз), жодна методика не передбачає оперативного відстеження змін заборгованості, і реакції на них в режимі реального часу;
- дані методики використовують показники характерні для вітчизняного бухгалтерського обліку, а не МСФЗ, тоді як останній в сучасних умовах є більш прогресивним;
- часто зустрічається, що методики повторюють одна одну [25, с. 102].

Підтверджуючи вищевикладене, варто вказати ряд особливостей, які характерні для більшості методик. Наприклад, факт застосування коефіцієнтного аналізу, зважаючи на те, що фінансові коефіцієнти більшою мірою залежні від облікової політики підприємства.

Питання теорії, організації та методики бухгалтерського обліку процесу реалізації в частині операцій з виникнення та погашення дебіторської заборгованості, виконання договірних зобов'язань розглядали зарубіжні та вітчизняні вчені. Не применшуючи результати проведених досліджень та їх значення для розвитку науки, варто відмітити, що зростання обсягів реалізації вітчизняної продукції вимагає перегляду підходів до сутності та специфіки операцій за розрахунками з покупцями та замовниками.

Починати процедуру організації облікового процесу документального забезпечення дебіторської заборгованості необхідно з відбору облікових номенклатур, організація яких включає два види робіт:

- вибір (формування) економічної інформації, що має бути відображена в обліково-аналітичній системі підприємства та складання переліку господарських фактів про форми функціонування майна і капіталу підприємства;

- формування носіїв облікових номенклатур, до яких належать будь-які матеріальні носії, зокрема типові форми (накладні, рахунки-фактури), облікові регістри, форми звітності або договори та інші документи. Носії облікових номенклатур за кожною окремою ділянкою, зокрема за дебіторською заборгованістю формують в альбоми первинних документів [6].

Аналітичний облік на всіх, без винятку, вітчизняних підприємствах повинен бути організований таким чином, щоб своєчасно надавати управлінцям необхідну повну інформацію про стан розрахунків з дебіторами з метою оптимізації її обсягу та забезпечення своєчасного погашення. Рух первинних документів як складових системи інформаційного забезпечення фінансового обліку дебіторської заборгованості необхідно регулювати шляхом створення графіка документообігу. Тому можемо сміливо стверджувати, що основною ланкою організації документування операцій з дебіторською заборгованістю є саме графік (табель-графік) документообігу, який впроваджується в систему управління підприємством наказом керівника. Оформлення графіка документообігу може бути як схематичне, так і у вигляді переліку робіт зі створення, перевірки й обробки документів із зазначенням відповідальних осіб, термінів виконання розрахунків та взаємозв'язку з дебіторами за центрами відповідальності [14].

Дослідження методики обліку поточної дебіторської заборгованості, дало можливість зробити висновок про недостатню аналітичність облікової інформації в частині розрахунків з покупцями і замовниками. Для одержання більш деталізованої інформації про стан розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю підприємству слід вести їх облік на рахунках другого, третього та подальшого порядків у розрізі суб'єктів, об'єктів та з дотримання термінів погашення поточних зобов'язань.

Висновки за розділом 1

Теоретичне дослідження, проведене в рамках написання даного розділу, дозволяє зробити наступні висновки.

По-перше, дебіторська заборгованість - це не тільки важливий елемент оборотного капіталу, але це й інструмент підвищення фінансової стійкості компанії. Управління дебіторською заборгованістю передбачає комплекс заходів, спрямованих на запобігання появи сумнівної заборгованості шляхом ретельного аналізу і ранжирування контрагентів і охоплює весь процес фінансового і правового адміністрування отримання своєчасної оплати за товари, роботи, послуги, а також подальших заходів по примусовому стягненню. По-друге, в економічній літературі виділяється кілька видів дебіторської заборгованості, які впливають не тільки на поточну роботу компанії, але і на її подальшу фінансово-економічну діяльність. По-третє, актуальним питанням для організації є вибір способу оцінки зобов'язань, що, в свою чергу, визначає оцінку результатів діяльності компанії. Для достовірного аналізу стану заборгованості і ефективного використання результатів такого аналізу, важливо володіти всією необхідною інформацією та вести її облік, так як способи контролю і управління дебіторською заборгованістю безпосередньо пов'язані з безпекою організації.

РОЗДІЛ 2

СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1 Організація обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

Бухгалтерський облік у ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» здійснюється бухгалтерією, як самостійним структурним підрозділом під керівництвом головного бухгалтера. Ведеться на основі Плану рахунків бухгалтерського обліку фінансово-господарської діяльності підприємств та Інструкції щодо його застосування. Бухгалтерський облік здійснюється з використанням електронних таблиць Excel. Аналітичні і синтетичні регістри бухгалтерського обліку оформляються вручну і роздруковуються щомісяця. Бухгалтерський облік операцій за розрахунками з покупцями оформляється наступними основними документами: договір поставки, заявка, рахунок-фактура, товарна накладна, виписка банку, платіжне доручення.

ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» має великий перелік товарів і матеріалів, що підлягають реалізації, а також виконує індивідуальні замовлення на поставку продукції. Основою ділових відносин в господарській практиці є договір. З моменту його укладення договір стає обов'язковим для сторін і вступає в законну силу. Договір вважається укладеним, якщо між сторонами по всіх істотних умовах досягнута угода. До договорів поставки, що укладаються ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» з покупцями, включають наступні положення: предмет договору, умови поставки, ціна та порядок розрахунків, упаковка, гарантії якості товару, відповідальність сторін, форс-мажор, арбітраж, інші умови, юридичні адреси та підписи сторін.

Товарно-транспортна накладна є первинним документом, що підтверджує факт перевезення товарів від ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-

МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» до покупця. В ньому відображаються пункт навантаження і розвантаження, найменування продукції, її кількість.

Відповідно до Податкового кодексу України, рахунок-фактура є документом, що слугує основою для прийняття покупцем сум податку до відрахування в порядку, передбаченому ПКУ [8]. Рахунок-фактура підписується керівником і головним бухгалтером організації і є інструментом додаткового контролю податкових органів за повнотою збору податку на додану вартість. При розрахунках по ПДВ платники податку на додану вартість, при здійсненні операцій по реалізації товарів складають та ведуть журнали обліку рахунків-фактур, книги продажів і книги покупок.

У ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» ведуть журнали обліку виданих рахунків-фактур, книги продажів і книги покупок. У журналі обліку виданих рахунків-фактур відображаються: дата і номер рахунку-фактури, сума по документу, найменування покупця, номер і дата розрахункового документа. У книзі продажів знаходять відображення такі реквізити: дата і номер рахунку-фактури, найменування покупця, ППН покупця, дата оплати рахунку-фактури продавця, сума по рахунку-фактурі (у т. ч. ПДВ), продажу, що оподатковуються податком за ставкою 20%, а також продажі, звільнені від податку.

Для здійснення доставки товарів покупцям ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» може використовувати послуги транспортних організацій. При цьому з транспортною організацією укладається договір на перевезення вантажу автомобільним транспортом, у якому відображаються такі обов'язкові реквізити, як: маршрут, відомості про вантаж, дата відвантаження, дата доставки, адреса вантаження, адреса розвантаження, вартість оплати за перевезення, форма оплати, відомості про автомобіль та водія, що здійснює перевезення, а також підписи сторін договору. Факт перевезення вантажу підтверджується оформленою товарно-транспортною накладною, а по закінченню виконання послуги оформляється Акт прийому-здачі виконаних робіт.

Рух грошових коштів на розрахунковому рахунку підтверджується випискою з особового рахунку. До виписки банку додається виправдувальний документ - платіжне доручення, що являє собою письмове розпорядження власника рахунку на списання грошей з його рахунку і зарахування їх на рахунок одержувача. Платіжне доручення виписується у разі, коли ініціатива платежу виходить від платника при наявності на його розрахунковому рахунку грошових коштів. Платіжні доручення дійсні протягом 10 днів з дня виписки, не враховуючи день виписки документа, і приймаються банками до виконання без обмеження суми тільки при наявності коштів на рахунку платника. У платіжному дорученні вказується ІПН, найменування та номер рахунку в кредитній організації, банківський ідентифікаційний код та інші реквізити [17].

Зручним способом розрахунків за придбані покупки є погашення взаємних вимог заліком. При нестачі вільних грошових коштів, необхідних для розрахунку за придбані товари (роботи, послуги), і наявності взаємних заборгованостей ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» використовують залік взаємних вимог. Для документів, якими оформляються операції із заліку взаємних вимог, уніфікованих форм не передбачено. Тому організація має право розробити такі документи самостійно. Це можуть бути: договори, товарні накладні, акти здачі-приймання виконаних робіт, наданих послуг, акти передачі векселів третіх осіб та інші документи, які фіксують факти виникнення взаємних вимог, а також виписки банку, рахунки-фактури; акт звірки розрахунків в обґрунтуванні сум дебіторської та кредиторської заборгованостей; лист-заяву ініціації сторони про проведення заліку взаємних вимог і повідомлення про вручення цього листа адресату; двосторонній (багатосторонній) акт заліку взаємних вимог або додаткову угоду до договорів про залік взаємних вимог (в разі проведення взаємозаліку за згодою сторін).

Таким чином, здійснення документального оформлення розрахунків з покупцями та замовниками в ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» виконується згідно чинного законодавства та у формах, що затверджені вимогами до таких розрахунків. Для оцінки складу і руху

дебіторської заборгованості, розглянемо динаміку дебіторської заборгованості, представленій в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

**Аналіз динаміки дебіторської заборгованості на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення 2020/2018, +/-
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	489,9	362,1	319,1	-170,8
В т. ч. покупці та замовники	470,9	341,1	305,1	-165,8
Видані аванси	9	7	11	2
інші	10	14	3	-7
Частка дебіторської заборгованості в загальному обсязі обігових активів, %	36,39	34,45	20,41	-15,98

Джерело: сформовано на основі звітності підприємства

З наведених даних та результатів розрахунку видно, що дебіторська заборгованість підприємства незначно знижується в 2020 році. Найбільшою мірою це сталося через зниження заборгованості покупців та замовників. Внаслідок чого відсоток дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних активів знизився в 2020 році на 15,98 пунктів, склавши 20,41%. Заборгованість за виданими авансами в 2019 році збільшилася на 2 тис. грн.

Довгострокової дебіторської заборгованості підприємство не має, що є позитивним фактом. Динаміка короткострокової дебіторської заборгованості підприємства відображена на рисунку 2.4.

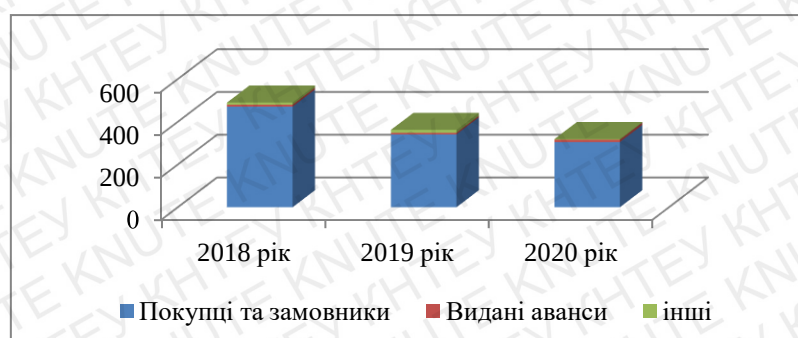

Рис. 2.4. Динаміка короткострокової дебіторської заборгованості ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» за 2018-2020 рр.

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Обсяг продажів, суму активів та дебіторської заборгованості підприємства характеризують дані таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

**Обсяг продажу, сума активів і дебіторська заборгованість в ТОВ
«ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення 2020/2018, +/-
Обсяг продажів	1299,7	1070,4	555,8	-743,9
Вартість активів	1408,4	1105,0	1609,2	200,8
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	489,9	362,1	319,1	-170,8

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

За даними таблиці видно, що щорічно знижується обсяг продажів на 743,9 тис. грн. в 2020 році, в той час як вартість активів підприємства зростає на 200,8 тис. грн. Також знижується величина дебіторської заборгованості на 170,8 тис. грн. в 2020 році. Проте слід відмітити, що дебіторська заборгованість знижується значно повільнішими темпами, ніж обсяг реалізації. Тому можна стверджувати про неефективну політику управління дебіторською заборгованістю в ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ».

Аналіз впливу факторів на дебіторську заборгованість. Стан дебіторської заборгованості, її розміри і якість роблять сильний вплив на фінансовий стан організації.

Існує два види факторів, що впливають на дебіторську заборгованість:

- до зовнішніх факторів відносять: стан економіки, стан розрахунків у країні, ефективність грошово-кредитної політики, рівень інфляції, сезонність випуску продукції, місткість ринку, ступінь його насиченості;
- до внутрішніх факторів відносять: кредитну політику підприємства, види використовуваних розрахунків, і зокрема гарантують платіж, стан контролю і ін. [5]

До зростання заборгованості можуть призвести:

- неправильне встановлення строків і умов кредитів;
- відсутність знижок;

- помилки в оцінці платоспроможності клієнтів;
- невраховані ризики і т. д.

Проблема управління дебіторською заборгованістю загострилася в останні роки у зв'язку з уповільненням платіжного обороту між підприємствами. Управління заборгованістю має входити складовим елементом в загальну політику управління оборотними коштами підприємства і кореспондувати з іншими її елементами. Крім того, управління заборгованістю повинно бути тісно пов'язано з маркетинговою політикою підприємства.

2.2 Фінансовий облік дебіторської заборгованості та резерву сумнівних боргів на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

У робочому плані рахунків ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» для обліку розрахунків з покупцями призначений балансовий рахунок 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками». По відношенню до балансу рахунок є активно-пасивним і може мати як дебетове, так і кредитове сальдо. Сальдо по дебету означає договірну (відпускну) вартість неоплаченої продукції, а сальдо по кредиту - суму отриманих авансів; оборот по дебету - відпускну вартість продукції у звітному місяці та суму погашених авансів; оборот по кредиту - суми, сплачені покупцями в звітному місяці у вигляді авансів і погашеної заборгованості. За дебетом рахунка 36 відображається заборгованість організації покупців за продану їм продукцію, а по кредиту - її погашення.

Синтетичний облік розрахунків з покупцями за відвантажену їм або продану продукцію (товари, роботи, послуги) в ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» ведеться на активно-пасивному рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками». Дебетове сальдо по рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» показує дебіторську заборгованість покупців і замовників і відображається в активі Бухгалтерського балансу в розділі

«Оборотні активи». Кредитове сальдо по рахунку показує кредиторську заборгованість покупцям і замовниками, відображається в пасиві Бухгалтерського балансу у розділі «Короткострокові зобов'язання». На рахунку 36 узагальнюється інформація про стан даного виду розрахунків.

У ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» до рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» відкриті 2 субрахунки:

- 36.01 «Розрахунки плановими платежами»,
- 36.02 «Розрахунки за авансами одержаними».

На рахунку 36.01 «Розрахунки плановими платежами» ведуться розрахунки з покупцями і замовниками при встановленні тривалих господарських зв'язків, якщо такі розрахунки носять постійний характер. На рахунку 36.02 «Розрахунки за авансами одержаними» ведуться розрахунки з покупцями і замовниками по авансах отриманим.

Схема рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками», що використовується у ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», представлена на рисунку 2.2.

Рахунок 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками»	
Дебет з кредиту рахунків	Кредит у дебет рахунків
Сальдо початкове - 0	
70.01.1. - нарахована виручка від реалізації продукції - 6000	311 - оплачено покупцем за безготівковим розрахунком - 6000
ОДт - дебіторська заборгованість покупців	ОКт - вартість оплаченої продукції, товарів, робіт, послуг
Сальдо кінцеве - 0	

Рис. 2.2. Схема рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками» у ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Облік виручки від реалізації продукції (робіт, послуг), від реалізації іншого майна ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» ведеться відповідно до Положення по бухгалтерського обліку 15 «Дохід».

Виручка від реалізації продукції (робіт, послуг), від реалізації іншого майна визнається в міру відвантаження, виконання роботи, надання послуги, виходячи з принципів тимчасової визначеності фактів господарської діяльності. У разі, якщо договором передбачена поетапна здача робіт, то доходи визнаються в обсязі, який відноситься до завершеного етапу робіт або послуг.

Для обліку реалізації продукції в бухгалтерському обліку використовується синтетичний рахунок 70 «Доходи від реалізації». Цей рахунок є активно-пасивним і операційно-результативним. Для обліку виручки від продажу продукції (робіт, послуг) до рахунку відкривається субрахунок 01 «Виручка від продажу». При нарахуванні виручки, яка підлягає отриманню від покупців, рахунок 70.01 кредитується в кореспонденції з 36 рахунком «Розрахунки з покупцями і замовниками». Дебет цього рахунку враховується собівартість реалізованої продукції і всі інші витрати, що покриваються з виручки від реалізації.

Схема рахунку 70 «Доходи від реалізації», що використовується у Положення по бухгалтерського обліку «Доходи організації», представлена на рисунку 2.3.

Рахунок 70 «Доходи від реалізації»	
Дебет з кредиту рахунків	Кредит у дебет рахунків
	Сальдо початкове - 0
90 - списується собівартість реалізованої продукції - 4000	70.01.1 - нарахована виручка від реалізації продукції - 6000
641 - відображається сума ПДВ, включена в вартість реалізованої продукції - 1000	
Одт - витрати організації, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції - 5000	ОКт - сума нарахованого доходу, підлягає сплаті покупцем - 6000
	Сальдо кінцеве - 1000

Рис. 2.3. Схема рахунку 70 «Дохід від реалізації» у ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ
«КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

При надходженні авансу в ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» формується проводка за кредитом рахунку 36.02 «Розрахунки за авансами одержаними» і дебету рахунку 311 «Розрахункові рахунки» або 301 «Каса» на суму отриманого авансу. Ці суми обліковуються на субрахунку 36.02 до тих пір, поки не буде відвантажена покупцеві продукція.

Для цілей податкового обліку з отриманих сум попередньої оплати, часткової оплати організація зобов'язана нарахувати податок на додану вартість і сплатити його в бюджет. При нарахуванні ПДВ з одержаних авансів податковою базою є вся сума платежу [42].

Нарахування ПДВ із сум одержаних авансів відображається в обліку за дебетом рахунка 36.02 «Розрахунки за авансами одержаними» в кореспонденції з рахунком 641 «Розрахунки з податків і зборів». Відрахування зазначених сум ПДВ здійснюються після відвантаження відповідних товарів (виконання робіт, надання послуг).

Після відвантаження товарів і пред'явлення покупцю розрахункових документів отримані аванси підлягають заліку. Залік отриманих авансів відображається по дебету рахунку 36.02 «Розрахунки за авансами одержаними» в кореспонденції з кредитом рахунка 36.01 «Розрахунки плановими платежами». Одночасно з зарахуванням авансу сума ПДВ, раніше нарахована з отриманого авансу і перерахована в бюджет, пред'являється до відрахування.

Побудова аналітичного обліку у ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» забезпечує можливість отримання необхідних даних по:

- покупцям і замовникам по розрахунковим документам, термін оплати яких не настав;
- покупцям і замовникам по не оплаченим у термін розрахунковим документам [13].

Відображення операцій із заліку взаємних вимог у бухгалтерському обліку здійснюється за такими правилами. Якщо заліком припинені зобов'язання, відображені на рахунку 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками» і

рахунку 36 «Розрахунки з покупцями і замовниками», то одночасно списується і дебіторська, і відповідна кредиторська заборгованість. Якщо заліком погашаються вимоги за борговими зобов'язаннями або пред'явленими претензіями, то відповідно будуть задіяні рахунок 60 «Розрахунки по короткострокових кредитах і позиках» або 50 «Розрахунки за довгостроковими кредитами і позиками» і рахунок 37 «Розрахунки з різними дебіторами і кредиторами». У ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» залік взаємних вимог не здійснюється.

Стан дебіторської заборгованості, її розміри і якість роблять істотний вплив на фінансовий стан організації. Відповідно до чинного законодавства України, всі взаєморозрахунки між виробником і споживачем повинні бути проведені протягом тримісячного строку з дня фактичного отримання товарів дебітором. В іншому випадку заборгованість вважається простроченою.

2.3 Узагальнення інформації про дебіторську заборгованість у звітності підприємства

Бухгалтерська звітність - єдина система даних про майнове й фінансове становище організації та про результати її господарської діяльності, що складається на основі даних бухгалтерського обліку за встановленими формами [17]. Бухгалтерська звітність ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» включає в себе наступні форми:

- Бухгалтерський баланс,
- Звіт про фінансові результати,
- Звіт про рух грошових коштів,
- Звіт про зміни капіталу,
- Пояснення до бухгалтерського балансу і звіту про фінансові результати,
- Пояснення до річної бухгалтерської звітності,

При розрахунках ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» з покупцями і замовниками виникає дебіторська заборгованість. У разі, якщо від покупця надходить оплата в рахунок майбутнього відвантаження, то виникає кредиторська заборгованість. Дані по рахунках розрахунків ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» з іншими організаціями, за якими є дебетове сальдо, наводяться у бухгалтерському балансі в активі, а по яких є кредитове сальдо - в пасиві.

В звітності ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» дебіторська заборгованість знаходить своє відображення в активі бухгалтерського балансу за рядком 1125 «Дебіторська заборгованість». Станом на 31 грудня 2019 року величина дебіторської заборгованості організації становила 362,1 тисяч гривень, за станом на 31 грудня 2020 року – 319,1 тисячі гривень.

У діючій у даний час формі бухгалтерського балансу можна простежити, яку частину із загальної суми дебіторської заборгованості складає заборгованість покупців. Також, у разі виникнення кредиторської заборгованості при отриманні авансів від покупців у пасиві бухгалтерського балансу можна простежити зазначену суму. Таку інформацію можна побачити у Поясненнях до бухгалтерського балансу і звіту про фінансові результати. У розділі 5 «Дебіторська та кредиторська заборгованість» форми до п. 5.1. «Наявність і рух дебіторської заборгованості» представлена розшифровка загальної суми дебіторської заборгованості організації за звітний і попередній рік. Тут також є поділ на довгострокову дебіторську заборгованість і короткострокову дебіторську заборгованість. Довгострокова дебіторська заборгованість - це заборгованість, платежі по якій очікуються більш ніж через 12 місяців після звітної дати. Короткострокова дебіторська заборгованість - це заборгованість, платежі по якій очікуються протягом 12 місяців після звітної дати [32].

Згідно з Поясненнями, довгострокова дебіторська заборгованість у ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» відсутня. У складі короткострокової дебіторської заборгованості є інформація за статтями: розрахунки з покупцями і замовниками, аванси видані, інша заборгованість. За

2019 рік розмір заборгованості покупців і замовників становив 341,1 тис. грн., за 2020 рік – 305,1 тис. грн.

Видно, що заборгованість покупців і замовників займає найбільшу питому вагу у складі загальної суми дебіторської заборгованості, а саме за 2019 рік - 84%, за 2020 рік - 89%. Прострочена дебіторська заборгованість у ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» відсутня, що видно з п. 5.2. «Прострочена дебіторська заборгованість» Пояснень.

В п. 5.3. «Наявність та рух кредиторської заборгованості» також є інформація про величину довгострокової і короткострокової заборгованості, а в складі останньої відповідно можна простежити величину авансів, отриманих від покупців в рахунок майбутньої поставки продукції, товарів, матеріалів. Так, за 2019 рік величина заборгованості ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» перед покупцями становила 91 тисяч гривень, за 2020 рік - 74 тисячі гривень. Заборгованість перед покупцями в загальній сумі кредиторської заборгованості також займає найбільшу питому вагу - за 2019 рік вона становить 63%, за 2020 рік - 54%.

Інформація, що подається у звітності, допомагає приймати відповідальні та ефективні управлінські рішення, здатні істотно впливати на майбутнє фінансове становище організації, на матеріальний стан його власників (акціонерів), керівників та найманих працівників, а також на надходження коштів у вигляді податків в державний бюджет.

Висновки за розділом 2

Аналіз стану та обліку дебіторської заборгованості на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» дозволяє підсумувати:

На підставі вивчення загальних даних по ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» можна зробити висновок, що дана компанія займається видавництвом наукової та навчальної літератури. Виручка,

прибуток і всі показники рентабельності ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» за 2020 р знизилися;

Визначено, що існуюча система обліку дебіторської заборгованості та управління нею має ряд недоліків. На підставі проведених досліджень у роботі був розроблений комплекс заходів щодо вдосконалення системи обліку дебіторської заборгованості та її оптимізації. Аналіз дебіторської заборгованості показав, що за аналізований період спостерігається підвищення відсоток дебіторської заборгованості в сумі поточних активів, дана ситуація не носить позитивної оцінки, так як, кошти підприємства більшою мірою витягуються з їх обороту.

Таким чином, аналіз дебіторської заборгованості ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» показав, що за аналізований період відбулося залучення коштів підприємства в розрахунки із-за значного збільшення загальної суми дебіторської заборгованості, тобто підприємство має певні проблеми з дебіторами причому, за аналізований період вони збільшилися. Проблеми управління дебіторською заборгованістю, з якими стикається ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», полягають у наступному:

- не існує правдивої інформації щодо термінів погашення зобов'язань компаніями-дебіторами;
- не встановлено регламент роботи з протермінованою дебіторською заборгованістю;
- немає достовірних даних про збільшення витрат, що пов'язані зі збільшенням розміру дебіторської заборгованості та часу її обороту;
- не здійснюється оцінювання кредитоспроможності клієнтів та ефективності комерційного кредитування.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

3.1 Напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості підприємства

Проаналізувавши стан і організацію бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», можна запропонувати наступні заходи щодо вдосконалення цієї ділянки обліку. В даний час спостерігається тенденція, яка змушує підприємців підвищувати якісні характеристики бізнес-процесів. Інформаційні технології відіграють велику роль у збільшенні продуктивності окремих етапів виробництва, підвищуючи вихідні показники, як тимчасові, так і матеріальні, за рахунок скорочення транзакційних витрат на підприємстві [14].

Питання про автоматизацію роботи з видачею відстрочки і подальшим урахуванням дебіторської заборгованості не обговорюється на багатьох підприємствах. Несистематична робота з контрагентами: аналіз, ведення погашення дебіторської заборгованості, вжиття заходів щодо погашення простроченої заборгованості - створює труднощі в подальшій роботі підприємства. Обороти підприємства зменшуються, а багато платежі через непогашену під час дебіторської заборгованості, можуть залишитися без оплати.

У досліджуваній організації система управління дебіторською заборгованістю була створена в Excel і на поточний момент облік дебіторської заборгованості здійснюється в Excel. Однак можна відзначити, що при досить великій кількості замовників (планується збільшення обсягу послуг, що надаються) і щодня виписаних рахунків, ресурсів Excel буде недостатньо. Ведення обліку всієї інформації щодо дебіторської заборгованості в Excel стає економічно необґрунтованим. Очевидно, що, для того щоб система працювала, необхідно постійно оновлювати дані про платежі, виконані роботи і т. д. При

цьому проблема навіть не в великих витратах на ручний облік, а в ціні неправильного введення даних і швидкості надання результатів.

Виходом зі сформованої ситуації може стати автоматичний контроль над дебіторською заборгованістю в комплексній системі управління підприємством. Проаналізувавши ринок прикладних рішень по автоматизації бухгалтерського господарського обліку, можна зробити висновок про те, що основним програмним продуктом, з яким працює більшість підприємств, є платформа 1С підприємство з прикладним рішенням «Бухгалтерія 8.3».

В якості ефективного методу додаткового оперативного контролю платіжної дисципліни покупців доцільно проводити щомісячну звірку заборгованості покупців. Для проведення такої звірки по всім покупцям необхідно встановити порядок (наприклад, не пізніше 5-го числа кожного місяця), згідно з яким будуть направлятися акти звірок. Дані звірки повинні проводитися незалежно від проведення обов'язкової щорічної інвентаризації майна і фінансових зобов'язань організації.

В актах звірки необхідно відображати дані за графіком погашення заборгованості покупців на майбутній період за відвантажену їм продукцію, тобто суми оплати за датами, із зазначенням підстав для оплати (номери та дати укладання договорів), номери і дати виписки відвантажувальних документів. В додаток до актів звірки покупцеві необхідно надіслати листа з проханням розглянути і при згоді підтвердити дані з наявної заборгованості і по порядку її погашення протягом 10 днів з дня отримання акту, а при наявності розбіжностей вказати їх причини. Акт звірки необхідно складати у двох примірниках:

- 1-й примірник буде відправлятися покупцеві за допомогою факсимільного або поштового зв'язку, при цьому слід реєструвати дату його відправлення;
- 2-й примірник повинен реєструватися в спеціальному журналі і зберігатися у відповідній картотеці в цілях подальшого контролю своєчасності звірки зазначеної заборгованості.

Покупець у свою чергу повинен протягом 10 днів з дня отримання зазначеного акту звірки підтвердити встановлену за ним заборгованість своєю

печаткою та підписом уповноваженої особи та погасити, або представити свої обґрунтовані заперечення. Отриманий відповідь також необхідно зареєструвати із зазначенням дати його отримання.

Якщо покупець не визнав суму свого боргу, або відмовився вивірити заборгованість, виникає необхідність прийняття рішення про порядок стягнення даної заборгованості з допомогою претензійного або судового порядку врегулювання спорів. Якщо відповідь на звернення з проханням звірити заборгованість у встановлені терміни не буде отримано, то слід з'ясовуватися причини ненадання відповіді.

В даний час, в умовах переходу вітчизняних організацій на міжнародні стандарти фінансової звітності, актуальним залишається питання про розумне застосування міжнародних стандартів у вітчизняному обліку [20]. Багато організацій стикаються з труднощами при здійсненні окремих операцій, так і при складанні фінансової звітності в цілому. Розглянемо, яким чином Міжнародні стандарти вплинуть на облік розрахунків з покупцями і дебіторської заборгованості.

Згідно міжнародній практиці ведення бухгалтерського обліку, проведення інвентаризації розрахунків та формування резерву під знецінення дебіторської заборгованості (резерву по сумнівним боргах) проводиться аудиторами. На відміну від вітчизняних стандартів бухгалтерського обліку мета інвентаризації за МСФЗ - це виявлення простроченої дебіторської заборгованості для роботи із сумнівними боргами і підтвердження балансових даних на певну дату. Інвентаризація проводиться як вибірково, так і суцільним методом. При цьому акти звірки на бланку організації за підписом відповідальних осіб направляються дебіторам і кредиторам із зазначенням в якості зворотної адреси поштових реквізитів аудиторської організації [40].

У МСФЗ існує дві основні форми актів звірки - позитивна і негативна. В акті звірки негативної форми зазначається сума дебіторської або кредиторської заборгованості організації на певну дату, і прохання надіслати назад акт звірки тільки в разі незгоди контрагента з вказаною сумою. При неотриманні відповіді

заборгованість вважається підтвердженою. В акті звірки позитивної форми міститься прохання вислати назад акт звірки в будь-якому випадку. Сума заборгованості за даними компанії може зазначатися, хоча в міжнародній практиці цього робити не рекомендується, щоб контрагент відобразив у акті суму заборгованості у відповідності зі своїм обліком. У вітчизняному обліку акти звірок по негативній формі не застосовуються, так як відсутність відповіді від контрагента в більшості випадків не несе особливого сенсу і не означає підтвердження даних організації [28].

Міжнародний стандарт фінансової звітності 36 вводить термін «резерв під знецінення дебіторської заборгованості». У Податковому кодексі України цьому терміну відповідає поняття «резерв по сумнівних боргах».

Відповідно до вітчизняного законодавства створення резерву по сумнівних боргах організації є її правом, а не обов'язком. Згідно МСФЗ, нарахування резерву під знецінення дебіторської заборгованості є правильним способом приведення суми заборгованості, що відображається в звітності, до її справедливої вартості. Обрахування суми резерву є сферою відповідальності керівників організації.

Існує кілька методів формування резерву за сумнівною заборгованістю [7]. По-перше, метод «частка продажів», згідно з яким середній рівень сумнівної дебіторської заборгованості розраховується як частка всієї виручки, отриманої за певний період.

По-друге, метод «по термінах виникнення», за яким величина сумнівної заборгованості визначається в результаті аналізу термінів її виникнення. Цей спосіб в зміненій формі визначає право платника податків створювати резерви по сумнівних боргах. Обраний організацією спосіб формування резерву за сумнівною заборгованістю повинен описуватися в пояснювальній записці до фінансової звітності, а також в обліковій політиці організації.

Згідно МСФЗ існує кілька способів визначення суми резерву:

- визначення ймовірності стягнення заборгованості за кожним дебітором і нарахування резерву тільки по тим дебіторам, стягнення заборгованості з яких сумнівне;

- нарахування резерву в процентному відношенні від виручки за період;
- поділ дебіторської заборгованості на кілька груп, залежно від періодів прострочення і нарахування резерву в процентному відношенні, що визначається для кожної групи. Найбільш поширеним на практиці є змішаний спосіб - резерв нараховується відносно деяких дебіторів, про яких відомо, що ймовірність стягнення їх заборгованості є низькою (судовий процес по стягненню боргів, процедура банкрутства), а щодо інших дебіторів резерв нараховується залежно від часу прострочення [39].

Таким чином, при застосуванні міжнародних стандартів фінансової звітності в ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» слід звернути увагу на існуючі відмінності в питаннях методів оцінки, проведення інвентаризації, створення актів звірок з контрагентами, створення резерву сумнівних боргів («резерв під знецінення дебіторської заборгованості»).

3.2 Удосконалення обліку дебіторської заборгованості в управлінні ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

Аналіз системи обліку дебіторської заборгованості, діючої в організації ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», дозволив виявити ряд недоліків. Серед яких зазначаються:

- не існує правдивої інформації щодо термінів погашення зобов'язань компаніями-дебіторами;
- відсутні дані про час оборотності дебіторської заборгованості;
- не проводиться оцінка кредитоспроможності покупців та ефективності комерційного кредитування.

Для вдосконалення облікового забезпечення підприємства пропонується впровадження інформаційної системи управління дебіторською заборгованістю, а саме платформи 1С підприємство з прикладним рішенням «Бухгалтерія 8.3».

Ефективність впровадження даного програмного модуля можна представити за декількома пунктами:

- збільшення адекватності інформації при аналізі контрагента (введення і автоматичний розрахунок додаткових показників дозволяє прийняти найбільш оптимальне рішення);
- зниження людського фактора при аналізі клієнтів;
- зменшення ризику виникнення дебіторської заборгованості;
- збільшення ефективності політики управління з дебіторською заборгованістю;
- збільшення контролю над роботою по зменшенню дебіторської заборгованості [16].

Впровадження спеціалізованої інформаційної системи управління дебіторською заборгованістю на підприємстві ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» дозволить:

- автоматично оперативно оновлювати дані про стан дебіторської заборгованості та надходження платежів від організацій - дебіторів;
- враховувати значущі умови договорів на надання послуг (період відстрочки платежу, момент визнання виникнення дебіторської заборгованості і т. Д.);
- автоматично формувати звіт про старіння дебіторської заборгованості (дебіторська заборгованість по інтервалах) для контролю термінів виконання зобов'язань дебіторами;
- автоматично блокувати обслуговування, якщо період прострочення виконання зобов'язань за попереднім обслуговування перевищив допустимі значення;
- автоматично здійснювати розсилку листів з попередженням про терміни платежу і інформацією про те, які заходи будуть застосовані до боржника при невиконанні зобов'язань в строк [16]. Таким чином, впровадження спеціалізованої інформаційної системи буде мати ряд переваг з соціальної та економічної сторони роботи на підприємстві.

Одним з найважливіших умов правильного управління дебіторською заборгованістю є організація ефективної системи внутрішнього контролю за дебіторською заборгованістю. Система внутрішнього контролю являє собою сукупність процедур, що використовуються зацікавленими в успішній роботі менеджерами організації для впорядкованого ведення фінансово-господарської діяльності [14].

Тому важливо до формування політики управління дебіторською заборгованістю створити систему внутрішнього контролю. Основними напрямками внутрішнього контролю є:

1) Поліпшення якості первинної документації;

Усі господарські операції, проведені організацією, мають оформлюватись виправдувальними документами. Такі документи є первинними обліковими документами, на основі яких здійснюється бухгалтерський облік. Помилки в оформленні первинних документів неприпустимі і є порушенням ведення бухгалтерського обліку.

Для того щоб уникнути дані порушення, необхідно призначити відповідальну особу за заповнення карток клієнтів і вимагати безпомилкової роботи. Дану роботу в ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» більш раціонально розподілити між менеджерами з продажу, які безпосередньо укладають договори і працюють з клієнтами.

2) Організація документообігу;

Для ефективного і раціонального документообігу необхідною є скоординована взаємодія бухгалтера та відділу продажів по управлінню дебіторською заборгованістю. Обидва підрозділи, залучені в роботу з дебіторською заборгованістю, узгодять свої інтереси шляхом розмежування повноважень і розподілу відповідальності. Відділ продажу відповідає за продажі і надходження грошових коштів на рахунок компанії, аналізує стан дебіторської заборгованості, а бухгалтерія відповідає за виставляння рахунків-фактур, облік виконаних зобов'язань з поставки та оплати договорів, укладених компанією.

Документообіг з дебіторської заборгованості та розподіл обов'язків між відділами, представлений в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Документообіг і поділ обов'язків по дебіторській заборгованості між відділами ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

Відділ	Обов'язки
Відділ продажів	- Переговори з клієнтом; - Укладення договорів; - Контроль оплати договору; - Підготовка листів з вимогою погасити заборгованість
Бухгалтерія	- Рахунки, рахунки фактури; - Ведення книги продажів; - Облік дебіторської заборгованості в регістрах бухгалтерського та податкового обліку

Джерело: розроблено автором за даними підприємства

3) Обмеження прав доступу торгових представників та інших зацікавлених осіб до бази даних;

ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» використовує програму 1С: Підприємство 8.2, яка використовується більшістю співробітників для виконання різних операцій. Тому важливо зробити правильні налаштування прав користувачів системи 1С, яка дозволяє розділити права користувачів в розрізі динамічно мінливих даних. Також в програмі повинна бути інформація про історію зміни документа: коли, яким чином і яким співробітником були внесені поправки.

4) Проведення регулярної інвентаризації розрахунків.

Мета інвентаризації - це виявленні по відповідним документам залишків дебіторської заборгованості і ретельній перевірці обґрунтованості сум, що значаться на рахунках бухгалтерського обліку.

Керівник підприємства затверджує строки проведення інвентаризації, крім випадків її обов'язкового проведення. Дебіторська заборгованість підлягає перевірці перед настанням нових подій і в кінці звітного року. Частота

проведення залежить від підстав для інвентаризації, які представлені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Причини проведення інвентаризації та термін її проведення

Термін проведення	Дата видання акту	Причини
Один раз в рік	1 грудня	Підготовка до складання річного балансу
Два рази в рік	1 червня, 1 грудня	Контроль даних залишків по рахунках та підготовка звітності
Кілька разів у рік - щомісяця або щокварталу	Звітна дата формування резерву	Поповнення резерву по сумнівних боргах
При необхідності і виникнення особливих обставин	По закінченню перевірки або на дату, зазначену в наказі	Зміна матеріально-відповідальної чи посадової особи
		Підготовка до реорганізації підприємства
		Ліквідація компанії
		Виявлення фактів розкрадання на підприємстві

Джерело: розроблено автором за [25]

Інвентаризація заборгованості на підприємстві проводиться відповідно до прийнятої облікової політики. Для проведення інвентаризації розрахунків створюється інвентаризаційна комісія, склад якої затверджує керівник підприємства [27].

У процесі інвентаризації розрахунків інвентаризаційна комісія направляє запити контрагентам, покупцям і клієнтам для узгодження обсягів заборгованості. Значну увагу інвентаризаційна комісія має звернути на перевірку дат створення, термінів і форм погашення заборгованості, оцінки і визнання в бухгалтерському обліку. Представники комісії з інвентаризації затверджують терміни появи монетарної і немонетарної дебіторської заборгованості, винних у пропусценні строку позовної давності, а також перевіряють вжиті заходи зі стягнення такої заборгованості.

В результаті інвентаризації дебіторської заборгованості виявляються:

1) розбіжності сум заборгованості на рахунках розрахунків з даними первинних документів (помилково проведені рахунки, невраховані документи);

2) розбіжності сум заборгованості при звірці з контрагентами (відсутність в обліку рахунків постачальників тощо);

3) виявлення заборгованості з вичерпаним терміном позовної давності[23].

Результати інвентаризації розрахунків повинні бути розглянуті на засіданні інвентаризаційної комісії. У її завдання входять виявлення причин, по яких необхідно внести уточнення в реєстри бухгалтерського обліку, і формування рекомендацій з відображення в обліку результатів інвентаризації. Для підтвердження реальної величини дебіторської заборгованості, наявності всіх виправдувальних документів, необхідно регулярно, принаймні, раз в квартал, підписувати акти звірок з контрагентами.

Слід зазначити досвід багатьох великих компаній, які для того що б підвищити ефективність роботи з дебіторами, створюють самостійні підрозділи або дочірні компанії. Вузька спеціалізація цих підрозділів дозволяє їм не тільки користуватися традиційними прийомами роботи з дебіторами, але і застосовувати сучасні методи, такі як сек'юритизація (тобто процес перетворення дебіторської заборгованості в фінансові контракти з наступним їх перепродажем інвесторам) і факторинг[20].

Таким чином, аналіз дебіторської заборгованості свідчить про те, що у підприємства ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» спостерігається дефіцит грошових коштів, необхідних для фінансування поточної діяльності. Одним з етапів політики управління дебіторською заборгованістю є організація системи внутрішнього контролю за дебіторською заборгованістю, впровадження якої сприятиме більш якісному управлінню розрахунків з дебіторами.

Висновки за розділом 3

У досліджуваної організації система управління дебіторською заборгованістю була створена в Excel і на поточний момент облік дебіторської заборгованості здійснюється в Excel. Однак можна відзначити, що при досить великій кількості замовників (планується збільшення обсягу послуг, що

надаються) і щодня виписаних рахунків, ресурсів Excel буде недостатньо. Виходом зі сформованої ситуації може стати автоматичний контроль над дебіторською заборгованістю в комплексній системі управління підприємством.

При застосуванні міжнародних стандартів фінансової звітності в ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» слід звернути увагу на існуючі відмінності в питаннях визначення методів оцінки, здійснення інвентаризації, створення актів звірок з контрагентами, формування резерву по сумнівних боргах («резерв під знецінення дебіторської заборгованості»).

Інвентаризація розрахунків з покупцями не проводиться, звірки розрахунків не робляться, укладені з покупцями договори не реєструються в журналі реєстрації договорів у зв'язку з його відсутністю в організації, а також відсутній графік документообігу з обліку розрахунків з покупцями. У зв'язку з цим рекомендується: розробити графік документообігу з обліку розрахунків з покупцями; укладені договори реєструвати в журналі реєстрації; щорічно проводити інвентаризацію розрахунків, щомісячно проводити звірку розрахунків з покупцями.

ВИСНОВКИ

В сучасних умовах ринку, підтримання на прийнятному рівні фінансової стійкості підприємства, що розвивається, як правило, в жорсткому конкурентному середовищі, залежить від вчасного погашення заборгованості покупців і можливості безпечної відстрочки платежів за своїми зобов'язаннями. Динаміка та структура дебіторської заборгованості, багато в чому, пов'язані з проведенням фінансового аналізу, поточного моніторингу якості розрахункових операцій і контролю виконання платіжної дисципліни.

У першому розділі роботи проведено дослідження правових та економічних аспектів системи обліку та аналізу дебіторської заборгованості; узагальнено методи аналізу дебіторської заборгованості; розглянуто шляхи вдосконалення управління дебіторською заборгованістю. В ході роботи, також, було встановлено реальний стан справ в ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», визначено, що існуюча система обліку дебіторської заборгованості та управління нею має ряд недоліків. На підставі проведених досліджень у роботі був розроблений комплекс заходів щодо вдосконалення системи обліку дебіторської заборгованості та її оптимізації. Аналіз дебіторської заборгованості показав, що за аналізований період спостерігається підвищення частки дебіторської заборгованості в загальному обсязі поточних активів, дана ситуація не носить позитивної оцінки, так як, кошти підприємства у більшою мірою витягуються їх обороту.

Таким чином, аналіз дебіторської заборгованості ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» показав, що за аналізований період відбулося залучення коштів підприємства в розрахунки із-за значного збільшення загальної суми дебіторської заборгованості, тобто підприємство має певні проблеми з дебіторами причому, за аналізований період вони збільшилися. Проблеми управління дебіторською заборгованістю, з якими стикається ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», полягають у наступному:

- немає достовірної інформації про терміни погашення зобов'язань компаніями-дебіторами;
- не регламентована робота з простроченою дебіторською заборгованістю;
- відсутня інформація про збільшення витрат, що пов'язані зі зростанням обсягу дебіторської заборгованості та часу її оборотності;
- не проводиться оцінка кредитоспроможності покупців та ефективності комерційного кредитування.

Всі операції з продажу продукції покупцям у ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» здійснюються відповідно до законодавства. Такий висновок можна зробити на підставі того, що всі відвантажувальні документи містять підписи уповноважених осіб, первинні документи правильно оформлені, містять всі передбачені формами реквізити. Звірівши дані накладних з даними рахунків-фактур і даними бухгалтерських записів розбіжностей не виявлено, тому можна зазначити, що суми відвантаження покупцю відображені вірно. У ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» встановлено, що право власності на продукцію переходить від продавця до покупця в момент відвантаження товару і пред'явлення рахунку-фактури, отже, можна стверджувати, що весь відвантажений товар вірно відображений на рахунку 36.

Співставивши дати в накладних і дати в рахунках-фактурах з датами записів в облікових регістрах, і не виявивши розбіжності, можна зробити висновок, що відвантаження покупцю відображені в обліку своєчасно. Перевірівши відсутність математичних помилок у первинних документах, слід вважати, що документи, пред'явлені покупцю, мають правильну вартісну оцінку. Перевірівши первинні документи (накладні, рахунки-фактури) необхідно зазначити, що всі реально здійснені угоди відображені на рахунках бухгалтерського обліку.

Інвентаризація розрахунків з покупцями не проводиться, звірки розрахунків не робляться, укладені з покупцями договори не реєструються в журналі реєстрації договорів у зв'язку з його відсутністю в організації, а також

відсутній графік документообігу з обліку розрахунків з покупцями. У зв'язку з цим рекомендується: розробити графік документообігу з обліку розрахунків з покупцями; укладені договори реєструвати в журналі реєстрації; щорічно проводити інвентаризацію розрахунків, щомісячно проводити звірку розрахунків з покупцями.

Таким чином, аналіз дебіторської заборгованості свідчить про те, що у підприємства ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» спостерігається дефіцит грошових коштів, необхідних для фінансування поточної діяльності. Одним з етапів політики управління дебіторською заборгованістю є організація системи внутрішнього контролю за дебіторською заборгованістю, впровадження якої сприятиме більш якісному управлінню розрахунків з дебіторами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адамовська В. С. Удосконалення обліку довгострокової дебіторської заборгованості, зумовлене сучасною економічною ситуацією / В. С. Адамовська, О. І. Сидорова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2016. - Вип. 6(1). - С. 6-9.
2. Барановська О. С. Оцінка ефективності дебіторської і кредиторської заборгованості / О. С. Барановська // Вісник Сумського нац. аграрн. ун-ту. - серія: «Фінанси і кредит». - 2010. - №1.
3. Безверхий К. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія / К. В. Безверхий, Т. В. Бочуля. - К. : Центр учб. літ., 2014. - 184 с.
4. Белозерцев В.С. Управління дебіторською заборгованістю підприємств оптової торгівлі: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.04 / В.С. Белозерцев. - Дніпропетровськ, 2013. - 20 с.
5. Бондар М. І. Звітність підприємства : навч. посіб. / М. І. Бондар. - К. : ЦУЛ, 2015. - 570 с.
6. Бондаренко О.С. Сучасні підходи до обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці. Інвестиції: практика та досвід. 2017. № 18. С. 36-39.
7. Бондарчук Н. В. Теоретико-методичні основи бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості / Н. В. Бондарчук, Л. М. Васильєва // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2016. - Вип. 16(1). - С. 135-138.
8. Боярова О. А. Резерв сумнівних боргів як об'єктивний інструмент впливу на діяльність підприємства / О. А. Боярова, Н. П. Кузик // Облік і фінанси АПК. - 2010. - №4. - С. 41-44.

9. Бухгалтерський облік: у схемах і таблицях: навч. посібник / [Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б. та ін.]; під заг. ред. М. І. Скрипник. - Київ: «Центр учбової літератури», 2017. - 340 с.
10. Васільєва Л.М., Трайно О.В. Організація обліку дебіторської заборгованості та шляхи її удосконалення. Молодий вчений. 2017. № 10. С. 820–823.
11. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства : навч. посіб. - К. : ЦУЛ, 2015. - 315 с.
12. Власюк В. В. Аудит розрахунків з покупцями і замовниками на підприємстві [Текст] / В. В. Власюк // Бухгалтерський облік, контроль та аудит: теорія і практика: додаток 5 до журналу №2 «Економіка, облік, податки в суспільстві», Науковий збірник. Вип. 8. Житомир: ПП «Рута», 2018. - с. 16-19
13. Ганусич В. О. Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти / В. О. Ганусич, І. В. Гурська // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. - 2016. - Вип. 1(1). - С. 441-445
14. Герман Я.Ю. Облік дебіторської заборгованості: вітчизняний і зарубіжний досвід / Я.Ю. Герман. - Донецьк: Дон НУЕТ. - 2013. - С. 21-26.
15. Господарський процесуальний кодекс: Кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
16. Гринчук А. Л. Особливості обліку дебіторської заборгованості на підприємстві / А. Л. Гринчук // Управління розвитком. - 2013. - № 3. - С. 54-55.
17. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для внз / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів ; М-во освіти і науки України. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : ЦУЛ, 2016. - 424 с.
18. Закревська О. Ю. Проблеми бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості у торговельних підприємствах / О. Ю. Закревська // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Сер. : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. - 2018. - Вип. 1. - С. 143-155.

19. Іванілов О.С., В.В. Смачило, Є.В. Дубровська. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2007. № 1. с. 156-163.
20. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку: історія, теорія, перспективи. / С. В.Івахненко – Житомир: АСА, 2017, – 416 с.
21. Інструкція про порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на одержання цінностей, затв. наказом Міністерства фінансів України від 16 травня 1996 р. №99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0293-96#Text>
22. Кильницька Є.В. Структурування процесу управління дебіторською заборгованістю підприємств / Є.В. Кильницька // Вісник НТУ «ХПІ». - 2013. - № 20(993). - С. 141-145.
23. Кияшко О. М. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 - бухгалтерський облік, аналіз та аудит / О. М. Кияшко. - Київ, 2011. - 21 с.
24. Кручак, Л.В. Аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості суб'єкта господарювання // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 25. – № 2. – С. 93-98
25. Кюрджиєв А.С., Іонін Є.Є. Дебіторська заборгованість підприємства. Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса. 2018. Т. 2, № 10. С. 164-169. URL: <http://jvestnik-sss.donnu.edu.ua/article/download/5633/5660>
26. Ловінська Л. Що буде з міжнародними стандартами обліку / Л.Ловінська // Все про бухгалтерський облік. – № 104. – 2018. – С. 18
27. Марущак Л.І. Концептуальні основи формування системи бухгалтерського обліку / Л. І. Марущак // Вісник Хмельницького національного університету. – 2018. - № 2. – С. 209-213.

28. Мелень О. В. Дебіторська заборгованість: актуальні питання організації обліку заборгованості [Текст] / О. В. Мелень / Труди XI Міжнародної науковопрактичної конф. «Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум - 2016» 6-8 грудня 2016 р.— Х.: НТУ «ХПІ», 2016 р. - с. 35 – 37.

29. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 (МСБО 39). Фінансові інструменти: визнання та оцінка, ред. від 17.10.2013 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015#Text

30. Москалюк Г. О. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямки удосконалення і розвитку. URL: economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1899

31. Науково-економічні аспекти розвитку підприємств аграрної сфери: облік, оподаткування і контроль. Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція. - 21-22 листопада 2019 рік - Херсон: ДВНЗ «ХДАУ», 2019. - 365 с.

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затв. Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0725-99>

33. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання», затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.01.2000 №20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text>

34. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 "Фінансові інструменти", затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.2001 р. №559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text>

35. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затв. наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 зі змінами та доповненням. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text>

36. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. №318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>

37. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси", затв. наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 р. №246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

38. Національне положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 р. №73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

39. Неживенко А.П. Методика обліку дебіторської заборгованості і основні напрямки її вдосконалення // Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. - Сер.: Економічні науки. - 2013. - № 7. - С. 165-170

40. Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємств оптової торгівлі : монографія /Н. С. Акімова, О. В. Топоркова, Т. О. Євлаш, О. О. Говоруха. - Х. : ХДУХТ, 2016. - 285 с.

41. Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: зб. наук. пр. VI Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції (м. Вінниця, 28 березня 2018р.): у двох частинах. Частина друга. - Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2018. - 82 с.

42. Олійник С.О. Напрями удосконалення обліку дебіторськ. міжнар. наук. практ. Інтернет-конф. Тернопіль: Крок, 2015. С. 285-288.

43. Очеретько Л. М. Формування обліково-інформаційного забезпечення управління дебіторською заборгованістю підприємства / Л. М. Очеретько, М. О. Кончева // Сталій розвиток економіки. - 2015. - № 2. - С. 221- 226.

44. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затв. наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>

45. Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

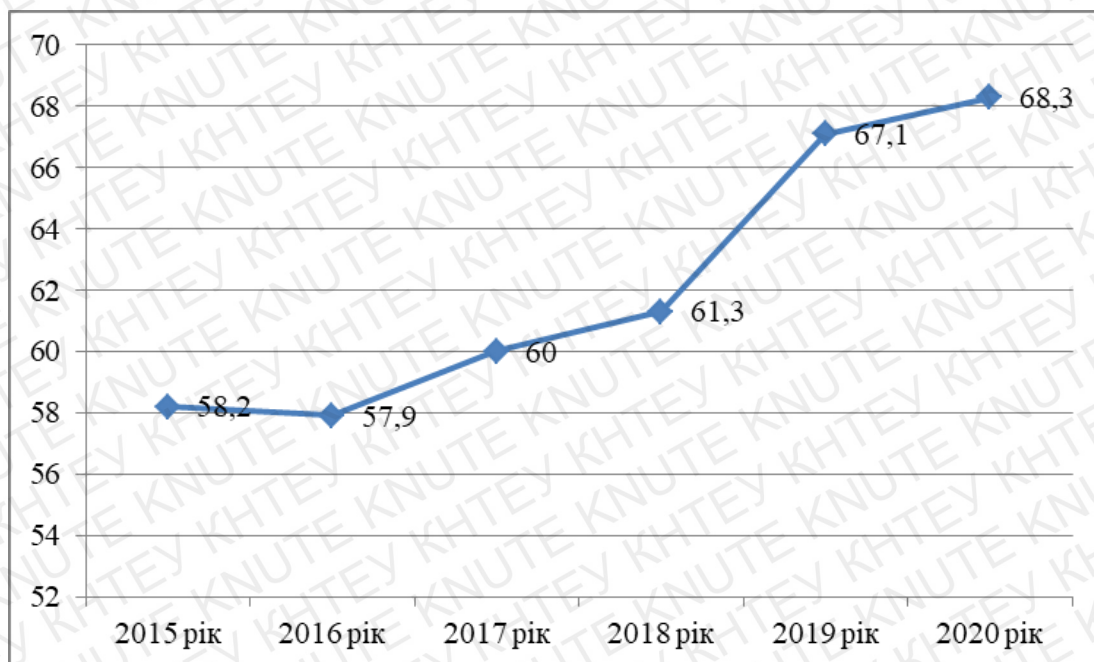
46. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

47. Сайт Державної служби статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua
48. Серпенінова Ю. С. Бухгалтерський облік: загальна теорія : навч. посіб. / Ю. С. Серпенінова, С. М. Гольцова, І. О. Макаренко. - Суми : Університетська книга, 2015. - 336 с
49. Старенька О. М. Теоретичні аспекти внутрішнього контролю. Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. праць; ОНЕУ . Одеса, 2016. № 60 (1). С. 289-296.
50. Телятник М. В. Напрями удосконалення розрахунків з постачальниками та покупцями. - Вісник бізнесу і менеджменту / М. В. Телятник // ХНТУСГ випуск № 2. – 2018. - с. 61-62
51. Тирінов А. В. Особливості визнання та облікової оцінки дебіторської заборгованості підприємства / А. В. Тирінов // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. - 2016. - Вип. 5(2). - С. 114-120
52. Хохлов М.П., Корнієнко О.С. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства. Економіка і суспільство. 2017. № 10. С. 402–407
53. Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16 січня 2003 р. №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
54. Ямненко Г.О. Механізм управління дебіторською заборгованістю підприємства. International Electronic Scientific Journal. 2017. Т. 3. № 2. URL: <https://pathofscience.org/index.php/ps/article/download/286/353>
55. Яременко Л. М. Формування обліково-аналітичної інформації в управлінні дебіторською заборгованістю підприємства / Л. М. Яременко // Економічний вісник університету. - 2017. - Вип. 32(1). - С. 123-129

ДОДАТКИ

Додаток А

Частка дебіторської заборгованості в оборотних активах підприємств України
(2015-2020 рр.) [31]

Визначення дебіторської заборгованості в різних джерелах

Джерело	Тлумачення поняття «дебіторська заборгованість»
1 НП(с)БО 10 п.4 «Дебіторська заборгованість» [32]	Сума заборгованості дебіторів на певну дату.
2. НП(с)БО 13 п.4 «Фінансові інструменти» [34]	Сума, що виникає внаслідок надання коштів, продажу інших активів, робіт, послуг безпосередньо боржникові та не є фінансовим активом, призначеним для перепродажу.
3. МСБО 39 п.9 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [29]	Це похідні фінансові активи з фіксованими платежами, які підлягають визначенню та не мають котирування на активному ринку.
4. Ганусич В. О. [13]	Розмір неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання перед підприємством після настання встановленого договором строку оплати їх.
5. Гринчук А. Л. [16]	Це матеріальні ресурси, не оплачені контрагентами, або готівка, що вилучена у підприємства.
6. Кияшко О. М. [23]	Одна з найважливіших складових кредитної діяльності підприємства, як один з елементів для розрахунку показників її результативності.
7. Москалюк Г. О. [30]	Це боргові права до покупців.
8. Очеретько Л. М. [43]	Це фінансовий актив, який є контрактивним правом отримувати грошові кошти або цінні папери від іншого підприємства визнається як актив, коли підприємство стає стороною контракту і, внаслідок цього, має юридичне право отримувати грошові кошти.
9. Неживенко А.П. [39]	Це сума боргів юридичних та фізичних осіб, що виникли внаслідок минулих подій і зафіксовані на певну дату.
10. Іванілов О.С., Смачило В.В., Дубровська Є.В. [19]	Це складова оборотного капіталу, яка передбачає певні вимоги до юридичних чи фізичних осіб щодо оплати товарів, робіт, продукції.
11. Яременко Л. М. [55]	Дебіторська заборгованість - це фінансовий актив, який є контрактним правом отримувати грошові кошти або цінні папери від іншого підприємства.
12. Тирінов А. В. [51]	Дебіторська заборгованість - це складова оборотного капіталу, яка є комплексом вимог до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, продукції, послуг.

Нормативні документи з обліку та аналізу дебіторської заборгованості

Документ	Зміст документа	При розкритті яких питань в роботі доцільно використовувати
Господарський процесуальний кодекс: Кодекс України від 06.11.1991 № 1798- XII [15]	Зазначається, що підприємства, установи, організації, інші юридичні особи, громадяни, які здійснюють підприємницьку діяльність без створення юридичної особи і в установленому порядку набули статусу суб'єкта підприємницької діяльності, мають право звертатися до господарського суду згідно з встановленою підвідомчістю господарських справ за захистом своїх порушених прав і охоронюваних законом інтересів, а також для вжиття передбачених цим Кодексом заходів, спрямованих на запобігання правопорушенням.	Сфера вирішення спірних питань, захист інтересів
Цивільний кодекс України: Кодекс України від 16 січня 2003 року № 435- IV [53]	Цивільним законодавством регулюються особисті немайнові та майнові відносини (цивільні відносини), засновані на юридичній рівності, вільному волевиявленні, майновій самостійності їх учасників.	Організація договірної роботи на підприємстві
Податковий кодекс України: Кодекс від 02.12.2010 № 2755- VI [45]	Податковий кодекс України регулює відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, зокрема, визначає вичерпний перелік податків та зборів, що справляються в Україні, та порядок їх адміністрування.	Оподаткування платників податків
Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996- XIV [46]	Визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.	Для організації бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності
Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73 [38]	Цим положенням (стандартом) визначаються мета, склад і принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів. Норми цього положення застосовуються до фінансової звітності юридичних осіб усіх форм власності (крім банків та бюджетних установ), які зобов'язані подавати фінансову звітність згідно із законодавством.	Порядок складання та представлення фінансової звітності
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси підприємства та її розкриття у фінансовій звітності, в тому	Регламентує облік виробничих запасів, отриманих в результаті постачання

України від 20.10.1999 р. №246 [37]	числі про сільськогосподарську продукцію	
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [33]	Визначає методологічні засади формування бухгалтерського обліку інформації про зобов'язання та її розкриття у фінансовій звітності.	Для організації обліку зобов'язань
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [32]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності.	Для організації бухгалтерського обліку
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [35]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи підприємства та її розкриття у фінансовій звітності.	Для організації обліку розрахунків
Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [36]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та її розкриття в фінансовій сфері.	Для організації обліку розрахунків
Інструкція про порядок реєстрації виданих, повернутих і використаних довіреностей на одержання цінностей [21]	Інструкція поширюється на підприємства, установи та організації, їхні відділення, філії, інші відособлені підрозділи та представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності. Встановлює порядок видачі довіреностей для отримання матеріальних цінностей, їх повернення, реєстрації і зберігання.	Документування господарських операцій
План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [44]	Перелік рахунків і схем реєстрації та групування на них фактів фінансово-господарської діяльності (кореспонденція рахунків) у бухгалтерському обліку. У ньому за десятиковою системою наведені коди (номери) й найменування синтетичних рахунків (рахунків першого порядку) й субрахунків (рахунків другого порядку).	Для контригування документів первинного обліку, ведення регістрів бухгалтерського обліку

Огляд спеціальної літератури з теми дослідження

1	2	3
№	Джерело	Проблемні питання, що розкрито та стосуються окремих аспектів теми роботи
1	Адамовська В. С. [1]	Виявлення проблем та напрямків обліку дебіторської заборгованості.
2	Барановська О. С [2]	Надається оцінка ефективності дебіторської заборгованості
3	Безверхий К. В. [3]	Аналіз інформаційного комплексу облікової системи дебіторської заборгованості
4	Белозерцев В.С. [4]	Розглядаються напрямки управління дебіторською заборгованістю
5	Бондар М. І. [5]	Розглянуто методику складання звітності
6	Бондаренко О.С. [6]	Розкрито особливості міжнародного та вітчизняного обліку дебіторської заборгованості
7	Бондарчук Н. В. [7]	Наведено теоретико-методичні основи бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості
8	Боярова О. А. [8]	Розкрито особливості впровадження резерву сумнівних боргів
9	Зінченко О.В., Радіонова Н.Й., Хаустова Є.Б.[9]	Розглянуто особливості обліку дебіторської заборгованості
10	Васільєва Л.М., Трайно О.В. [10]	Пропонуються напрямки вдосконалення обліку дебіторської заборгованості
11	Верига Ю. А. [11]	Наведено основні засади облікової політики підприємства
12	Власюк В. В. [12]	Аудит розрахунків з покупцями і замовниками на підприємстві
13	Ганусич В. О. [13]	Облік дебіторської заборгованості: управлінський та організаційний аспекти
14	Герман Я.Ю. [14]	Облік дебіторської заборгованості: вітчизняний і зарубіжний досвід
15	Гринчук А. Л. [16]	Особливості обліку дебіторської заборгованості на підприємстві
16	Гудзь Н. В. [17]	Розглянуто особливості обліку дебіторської заборгованості
17	Закревська О. Ю. [18]	Проблеми бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості у торговельних підприємствах
18	Івахненко С. В. [20]	Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку
19	Кильницька Є.В. [22]	Структурування процесу управління дебіторською заборгованістю підприємств
20	Кияшко О. М. [23]	Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством
21	Кюрджиев А.С., Іонін Є.Є. [25]	Дебіторська заборгованість підприємства
22	Мелень О. В. [28]	Розглянуто актуальні питання організації обліку заборгованості
23	Москалюк Г. О. [30]	Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості

24	Неживенко А.П. [39]	Методика обліку дебіторської заборгованості і основні напрямки її вдосконалення
25	Н. С. Акімова, О. В. Топоркова, Т. О. Євлаш, О. О. Говоруха [40]	Облік та аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємств оптової торгівлі
26	Очеретько Л. М [43]	Формування обліково-інформаційного забезпечення управління дебіторською заборгованістю підприємства
27	Старенька О. М. [49]	Теоретичні аспекти внутрішнього контролю
28	Телятник М. В. [50]	Напрями удосконалення розрахунків з постачальниками та покупцями
29	Тирінов А. В. [51]	Особливості визнання та облікової оцінки дебіторської заборгованості підприємства
30	Хохлов М.П., Корнієнко О.С. [52]	Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства. Економіка і суспільство

Пояснювальна записка

Видавничий дім «Києво-Могилянська академія» заснований у 1996 році з метою видання наукової, науково-популярної літератури, підручників, навчальної літератури для широких кіл читацької громадськості. ТОВ «Видавничий дім «Києво-Могилянська академія» розташоване за адресою: 04070, м. Київ, Контрактова пл., 4.

На рис. представлено організаційну структуру видавництва.

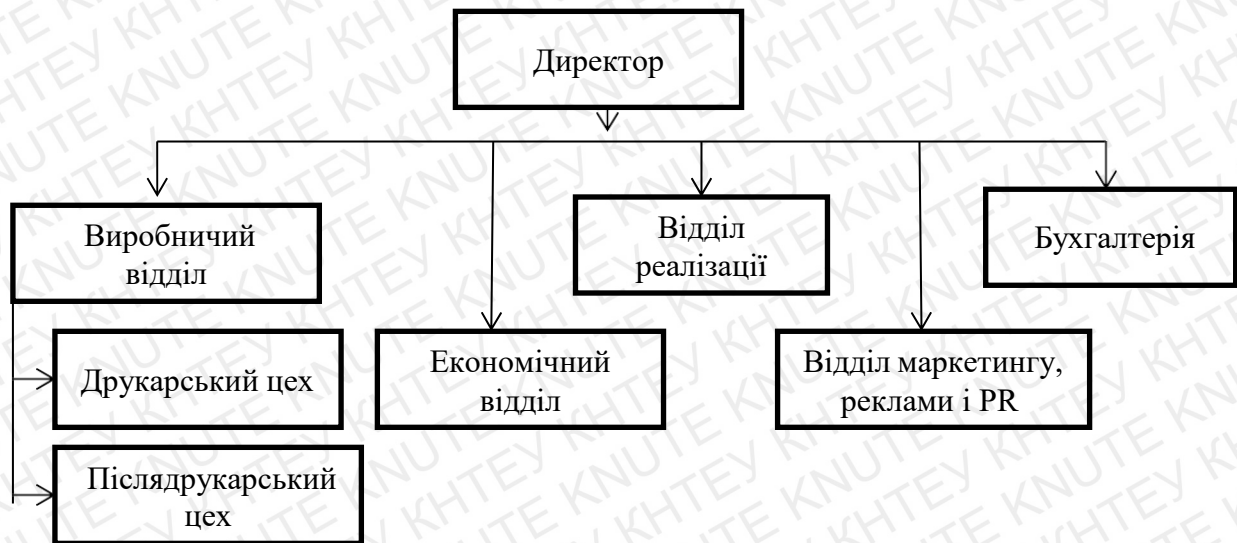

Рис. Організаційна структура ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

Джерело: сформовано на основі даних підприємства

Керівництво поточною діяльністю компанії здійснює директор, який здійснює свою діяльність на підставі Статуту, здійснює контроль за дотриманням дисципліни; організовує впровадження заходів, спрямованих на економію, зниження питомих витрат, поліпшення економічних показників; безпосередньо керує діяльністю підлеглих йому служб, контролює результати їх роботи, стан трудової дисципліни. Чисельність персоналу складає 8 осіб.

Показники ефективності діяльності ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» представлені в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Показники ефективності діяльності ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Відхилення 2020/2018, +/-
Виручка від реалізації, тис. грн.	1299,7	1070,4	555,8	-743,9
Собівартість реалізації, тис. грн.	536,7	416,9	208	-328,7
Чистий прибуток, тис. грн.	273,5	145,2	101,4	-172,1
Рентабельність продажів, %	21,04	13,57	18,24	-2,80
Кредиторська заборгованість, тис. грн.	628,4	485,8	312,5	-315,9
Дебіторська заборгованість, тис. грн.	489,9	362,1	319,1	-170,8
Чисельність персоналу, осіб	7	7	8	1
Продуктивність праці, тис. грн./чол.	185,67	152,91	69,48	-116,2
Знос основних засобів, %	13	14	15	2
Частка постійних клієнтів, %	21	23	22	1
Середня сума чека, тис. грн.	12	17	14	2

Джерело: сформовано на основі звітності підприємства

За 2018-2020 рр. відбуваються такі зміни в економічних показниках ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»:

- 1) знизилася за 3 роки виручка і собівартість;
- 2) знизилася продуктивність праці;
- 3) чистий прибуток і рентабельність знизилися;
- 4) знизилась дебіторська і кредиторська заборгованість;
- 5) зростає чисельність персоналу;
- 6) підвищилася частка постійних клієнтів і середня сума замовлення;
- 7) підвищився знос основних засобів.

Отже, більшість показників ефективності роботи ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» за 2018-2020 рр. знизилися. Дана динаміка пояснюється зростанням конкуренції, зниженням попиту з боку населення і компаній, падінням і коливанням курсу гривні, невизначеністю економічної ситуації в країні.

Таким чином, на підставі вивчення загальних даних по ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» можна зробити висновок, що дана компанія займається видавництвом наукової та навчальної літератури. Виручка, прибуток і всі показники рентабельності ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ» за 2020 р знизилися.

Основні складові Наказу про облікову політику ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

З/п	Норма наказу про облікову політику	Характеристика
1.	2	3
1.	Система законодавства	Організація та ведення обліку, складання звітності згідно з Національними (стандартами) бухгалтерського обліку
2.	Форма організації обліку на підприємстві	Зі створенням бухгалтерської служби під керівництвом головного бухгалтера
3.	Форма ведення бухгалтерського обліку	Журнально-ордерна
4.	Метод зносу (амортизації) основних	Прямолінійний метод
5.	Метод зносу малоцінних	100% вартості при введенні в експлуатацію
6.	Ліквідаційна вартість основних засобів	Ліквідаційна вартість об'єктів основних засобів дорівнює нулю
7.	Склад грошових коштів фінансової звітності	Включають грошові кошти на розрахунковому рахунку та в касі
8.	Метод оцінки вибуття запасів	ФІФО
9.	Форма та система оплати праці	Форма – погодинна, система – проста погодинна
10.	Випадки проведення інвентаризації	В кінці року перед складанням річної фінансової звітності
11.	Склад інвентаризаційної	- голова комісії – керівник структурного підрозділу
12.	Варіант обліку витрат	З використанням рахунків класу 9 «Витрати діяльності»
13.	Система оподаткування, обліку	Загальна система оподаткування
14.	Склад адміністративних	Поточні ремонти, оплата Інтернет послуг, оплата інших послуг, заробітна плата
15.	Склад витрат на збут	Амортизація обладнання для збут, вартість запасів та МШП, суми витрат майбутніх періодів, заробітна плата та податки, інші допоміжні витрати від сторонніх організацій.

Джерело: узагальнено автором на основі Наказу про облікову політику на ТОВ «ВИДАВНИЧИЙ ДІМ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

Додаток Е

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємництва

Підприємство	Дата(рік,місяць,число)	Коди
Товариство з обмеженою відповідальністю "Видавничий дім "Києво-Могилянська академія"	за ЄДРПОУ	2019 01 01 32918921
Територія м.Київ	за КОАТУУ	8038500000
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240
Вид економічної діяльності Видавництво	за КВЕД	58.11
Середня кількість працівників, осіб 7		
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон площа Конрактова , буд. 4, ПОДІЛЬСЬКИЙ р.-н, м. КИЇВ, 04070		4253566

1.Баланс на 31 грудня 2018 р.

Актив		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
1	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-	
Основні засоби	1010	70,2	62,0	
первісна вартість	1011	771,1	768,1	
знос	1012	(700,9)	(706,1)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	-	-	
Усього за розділом I	1095	70,2	62,0	
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	596,8	628,5	
у тому числі готова продукція	1103	391,2	311,4	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	565,4	489,9	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,1	0,1	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0,1	0,1	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4,6	76,0	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	11,4	105,0	
Витрати майбутніх періодів	1170	112,2	23,2	
Інші оборотні активи	1190	16,8	23,7	
Усього за розділом II	1195	1 307,3	1 346,4	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	1 377,5	1 408,4	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіовий) капітал	1400	85,6	85,6
Додатковий капітал	1410	75,3	75,3
Резервний капітал	1415	962,5	962,5
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(847,7)	(574,2)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	275,7	549,2
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	637,5	628,4
розрахунками з бюджетом	1620	6,4	7,8
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	4,3	2,9
розрахунками з оплати праці	1630	133,9	42,0
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	319,7	178,1
Усього за розділом III	1695	1 101,8	859,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 377,5	1 408,4

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2018**

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 299,7	1 350,7	
Інші операційні доходи	2120	1,8	27,5	
Інші доходи	2240	204,4	-	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 505,9	1 378,2	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(536,7)	(373,2)	
Інші операційні витрати	2180	(695,7)	(665,1)	
Інші витрати	2270	(-)	(-)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 232,4)	(1 038,3)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	273,5	339,9	
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	273,5	339,9	

Керівник

(підпис)

Судакова Олена Миколаївна

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Філіпова Любова Миколаївна

(ініціали, прізвище)

Додаток І
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу І)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Коди		
		2019	10	01
Товариство з обмеженою відповідальністю "Видавничий дім "Кисно-Могиланська академія"	за ЄДРПОУ	32918921		
Територія м. Київ	за КОАТУУ	8038500000		
Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності Видавництво	за КВЕД	58.11		
Середня кількість працівників, осіб 7				
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком				
Адреса, телефон площа Конрактова, буд. 4, ПОДІЛЬСЬКИЙ р.-н, м. КИЇВ, 04070		4253566		

І. Баланс на 30 вересня 2019 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	-	-
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби :	1010	62,0	53,8
первісна вартість	1011	768,1	629,9
знос	1012	(706,1)	(576,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	62,0	53,8
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	628,5	500,2
у тому числі готова продукція	1103	311,4	266,5
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	489,9	362,1
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0,1	0,6
у тому числі з податку на прибуток	1136	0,1	0,1
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	76,0	3,2
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	105,0	179,7
Витрати майбутніх періодів	1170	23,2	5,4
Інші оборотні активи	1190	23,7	-
Усього за розділом II	1195	1 346,4	1 051,2
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	1 408,4	1 105,0

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	85,6	85,6
Додатковий капітал	1410	75,3	75,3
Резервний капітал	1415	962,5	723,6
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(574,2)	(429,0)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	549,2	455,5
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	628,4	485,8
розрахунками з бюджетом	1620	7,8	7,3
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	2,9	5,1
розрахунками з оплати праці	1630	42,0	28,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	178,1	123,2
Усього за розділом III	1695	859,2	649,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	1 408,4	1 105,0

2. Звіт про фінансові результати
за **Рік 2019** р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 070,4	1 299,7	
Інші операційні доходи	2120	334,2	1,8	
Інші доходи	2240	5,3	204,4	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	1 409,9	1 505,9	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(416,9)	(536,7)	
Інші операційні витрати	2180	(777,7)	(695,7)	
Інші витрати	2270	(70,1)	(-)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(1 264,7)	(1 232,4)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	145,2	273,5	
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	145,2	273,5	

Керівник

(підпис)

Судакова Олена Миколаївна

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

Філіпова Любов Миколаївна

(ініціали, прізвище)

Додаток 2

до Національного положення
(стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Спрощена фінансова звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність мікропідприємства

Підприємство **ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ВИДАВНИЧИЙ ДІМ
"КНСВО-МОГІЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ"**

Територія **м. Київ Подільський р-н**

Організаційно-правова форма господарювання _____

Вид економічної діяльності **видавання книг**

Середня кількість працівників, осіб **8**

Одиниця виміру: тис. грн з одним десятковим знаком _____

Адреса, телефон **УКРАЇНА, 04070, М.КИЇВ, ПОДІЛЬСЬКИЙ Р-Н, ПЛ. КОНТРАКТОВА, БУД. 4**

Дата (рік, місяць, число)

за СДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

КОДИ
26.02.2021
32918921
8038500000
240
58.11

4256092

I. Баланс на 31 грудня 2020 р.

Форма № 1-мс

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби:	1010	53.8	45.6
первісна вартість	1011	629.9	627.3
знос	1012	(576.1)	(581.7)
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	53.8	45.6
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	500.2	879.8
Поточна дебіторська заборгованість	1155	365.9	319.1
Гроші та їх еквіваленти	1165	179.7	339.2
Інші оборотні активи	1190	5.4	25.5
Усього за розділом II	1195	1051.2	1563.6
Баланс	1300	1105	1609.2

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400	884.5	884.5
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-429	-327.6
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	455.5	556.9
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	1615	485.8	312.5
розрахунками з бюджетом	1620	7.3	13.9
розрахунками зі страхування	1625	5.1	7.4
розрахунками з оплати праці	1630	28.5	75.4
Інші поточні зобов'язання	1690	123.2	643.1
Усього за розділом III	1695	649.5	1052.3
Баланс	1900	1105	1609.2

2. Звіт про фінансові результати

за рік 2020 р.

Форма № 2-мс

Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
I	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	555.8	1070.4
Інші доходи	2160	593.2	339.5
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	1149	1409.9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(208)	(416.9)
Інші витрати	2165	(839.6)	847.8)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	1047.6	1264.7
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	101.4	145.2
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	-	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300 - (+) 2310)	2350	101.4	145.2

Керівник

(підпис)

СУДАКОВА ОЛЕНА МІКОЛАЇВНА

(підпис, підпис)

Головний бухгалтер

(підпис)

ФІЛІПОВА ЛЮБОВ МІКОЛАЇВНА

(підпис, підпис)